

EUROOPA
KOMISJON

Strasbourg, 6.2.2024
COM(2024) 60 final

2024/0035 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali vastast võitlust ja mis asendab nõukogu raamotsuse 2004/68/JSK (uuesti sõnastatud)

{SEC(2024) 57 final} - {SWD(2024) 32 final} - {SWD(2024) 33 final} -
{SWD(2024) 34 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Juulis 2020 avaldas komisjon teatise pealkirjaga „ELi strateegia, mis käsitleb tulemuslikumat võitlust laste seksuaalse väärkohtlemise vastu“ (edaspidi „strateegia“). Strateegias esitati kaheksa algatust, mille eesmärk on tagada, et laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise tõkestamist toetavat õigusraamistikku täielikult rakendataks ja vajaduse korral edasi arendataks. Samuti püüti strateegiaga tugevdada õiguskaitseasutuste reageerimist ja hoogustada mitmete sidusrühmade jõupingutusi selle kuriteoliigi ennetamisel ja uurimisel ning ohvrite ja kuritarvitamise üleelanute abistamisel.

Eelkõige tunnistati strateegias vajadust hinnata, kas praegune ELi kriminaalõiguslik raamistik, nimelt direktiiv 2011/93/EL, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust (edaspidi „direktiiv“), on eesmärgipärane, võttes arvesse viimase kümne aasta jooksul toimunud ühiskondlikke ja tehnoloogilisi muutusi. Direktiiviga on ette nähtud miinimumnõuded, et hoida ära ja tõkestada neid eriti raskeid kuritegevuse vorme, mille sihtmärgiks on lapsed – ohvrid, kellel on õigus erilisele kaitsele ja hoolitsusele. Selles on sätestatud miinimumeeskirjad, millega määratletakse kuriteokoosseisud ja karistused laste seksuaalse ärakasutamise korral, samuti miinimumstandardid, mida kohaldatakse selliste kuritegude tulemuslikul uurimisel ja süüdistuse esitamisel, ohvrite abistamisel ja toetamisel ning ennetustegevuses laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise vallas.

2022. aastal viis komisjon läbi hindamise, et analüüsida direktiivi rakendamist, võimalikke õiguslikke lünki, häid tavasid ja prioriteetseid meetmeid ELi tasandil. Uuringust ilmnas, et direktiivi teksti oleks võimalik parandada: selles rõhutati mõningate direktiivis sätestatud määratluste ebaselgust ning probleeme seoses kuritegude uurimise ja õigusrikkujate kohtu ette viimisega. Uuringus juhiti tähelepanu asjaolule, et laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali jagamine internetis on hüppeliselt kasvanud ning et kurjategijate võimalused varjata oma identiteeti (ja seega ka oma ebaseaduslikku tegevust), eeskätt internetis, on suurenenud, mistõttu neil õnnestub pääseda uurimisest ja kohtu alla sattumisest. Kokkuvõttes leiti uuringus, et nii laste suurem internetikasutus kui ka tehnoloogia areng tekitavad õiguskaitsele probleeme ja loovad uusi kuritarvitamise võimalusi, mida ei ole kehtiva direktiiviga täielikult reguleeritud.

Uuringus jõuti ka järeldusele, et kuna liikmesriikides kehtivad selliste kuritegude uurimise ja nende eest süüdistuse esitamise kohta erinevad õigusraamistikud, ei ole tagatud, et võitlus laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise vastu kogu ELis on tulemuslik, eelkõige seetõttu, et piisavalt ei ole kriminaliseeritud laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise seotud süütegusid, mille toimepanekul kasutatakse uusi ja kujunemisjärgus tehnoloogiaid. Lisaks rõhutati uuringus, et liikmesriikide pingutused laste seksuaalse kuritarvitamise ennetamisel ja ohvrite abistamisel on endiselt piiratud, koordineerimata ja nende tulemuslikkus on ebaselge. Komisjon võttis direktiivi rakendamises esinevate puuduste kõrvaldamiseks meetmeid, algatades vajaduse korral rikkumismenetlused. Samal ajal näitas hindamine selgelt, et ELi tasandi õigusraamistikku on tarvis uuendada.

Seda arvesse võttes on vaja direktiiv sihipäraselt läbi vaadata, selleks et:

- tagada, et kriminaliseeritakse kõik laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise vormid, sealhulgas need, mis on saanud võimalikuks tänu tehnoloogia arengule või mida see hõlbustab;
 - tagada, et liikmesriikide õigusnormid, mis reguleerivad selle kuriteoliigi uurimist ja kuritegude eest süüdistuse esitamist, võimaldaksid tulemuslikult tõkestada laste seksuaalset kuritarvitamist ja ärakasutamist, võttes arvesse tehnoloogia arengut viimasel ajal;
 - parandada nii ennetustegevust kui ka ohvrite abistamist ning
 - edendada laste seksuaalse kuritarvitamise ennetamise ja tõkestamise paremat koordineerimist liikmesriikide vahel ja liikmesriikide sees kõigi asjaosaliste vahel.
- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesoleva ettepanekuga arendatakse edasi direktiivi kehtivaid sätteid ja ettepanek esitatakse kooskõlas ELi 2020. aasta strateegiaga, mis käsitleb tulemuslikumat võitlust laste seksuaalse väärkohtlemise vastu.

Ettepanek täiendab muid ELi algatusi, milles käsitletakse, otseselt või kaudselt, laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise süütegudega seotud probleemide eri aspekte. Sellised algatused on muu hulgas järgmised:

- direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded;
- direktiiv 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset;
- määrus (EL) 2021/1232 ajutise erandi kohta direktiivi 2002/58/EÜ teatavatest sätetest seoses tehnoloogiaga, mida numbrivaba isikutevahelise side teenuste osutajad kasutavad isikuandmete ja muude andmete töötlemiseks, et võidelda veebis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise vastu, ning hiljuti vastu võetud ettepanek ajutise erandi lühiajalise pikendamise kohta¹ ning
- ettepanek määruse kohta, millega kehtestatakse eeskirjad laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks ja tõkestamiseks.

Viimatinimetatud ettepanekuga kehtestatakse internetipõhiste teenuste osutajatele kohustus kaitsta nende teenuseid kasutavaid lapsi seksuaalse kuritarvitamise eest internetis. Kavandatavas määruses tuginetakse kuriteo määratlemisel direktiivile, sest selles on sätestatud, mida kujutab endast laste seksuaalset kuritarvitamist kujutav materjal ja lapse ahvatlemine. Direktiiv on kriminaalõiguslik alus, millel kavandatud määrus põhineb.

Need kaks õigusakti tugevdaksid teineteist, nii et nende koostoimes saaks igakülgselt reageerida laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise kuritegudele nii internetis kui ka väljaspool interneti. Eelkõige on käesoleva ettepanekuga ette nähtud, et laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamise ja tõkestamise ELi keskusel, mis luuakse kavandatava määrusega, on oluline roll liikmesriikide meetmete toetamisel nii ennetustegevuses kui ka ohvrite

¹ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/1232 ajutise erandi kohta direktiivi 2002/58/EÜ teatavatest sätetest, et võidelda veebis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise vastu (COM(2023) 777 final, 30.11.2023).

abistamisel. ELi keskus toetaks õiguskaitset ja kohtusüsteemi kvaliteetsemate aruannete esitamisega, ent ei mõjutaks praegust ülesannete jaotust Europoli, Eurojusti ning liikmesriikide õiguskaitse- ja kohtuasutuste vahel.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolev ettepanek on kooskõlas tegevuspõhimõtetega sellega seotud liidu poliitikavaldkondades, eelkõige järgmiselt.

- Ettepanek täiendab digiteenuseid reguleerivat ELi õigusraamistikku, eeskätt hiljuti vastu võetud digiteenuste määrust². Digiteenuste määrus reguleerib internetipõhiste teenuste osutajate vastutust seoses nende teenuste kaudu leviva ebaseadusliku sisuga. Käesoleva ettepanekuga tagatakse, et konkreetset liiki ebaseadusliku sisu, nimelt internetis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise määratlus on ajakohastatud ja sobiv tulemuslike meetmete võtmiseks digimaailmas täna ja ka tulevikus, ning nähakse samal ajal ette, et inimeste teadlikkust tuleb suurendada ja võtta haridusmeetmeid. Sellega täiendab ettepanek ka lastele parema interneti loomise ELi strateegiat (BIK+).
- Ettepanek on kooskõlas naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist käsitleva direktiivi ettepanekuga ja täiendab seda. Kõnealuse ettepaneku eesmärk on kehtestada miinimumnõuded seoses järgmisega: naistevastase vägivalla ja perevägivalla süütegude ning nende eest ettenähtud karistuste määratlemine kogu ELis; selliste kuritegude ohvriks langenud inimeste kaitse ja õiguskaitse kättesaadavus; ohvriabi ja ennetustegevus ning koordineerimine ja koostöö kõigi asjaomaste sidusrühmade vahel.
- Ettepanek on kooskõlas kuriteoohvrite õiguste direktiivi läbivaatamise ettepanekuga, millega nähakse ette sihipärased muudatused, mille eesmärk on tagada, et ohvrid saaksid ELis täielikult oma õigustele tugineda.
- Ettepanek on eelkõige teadlikkuse suurendamise ja hariduse osas kooskõlas ELi noortestrategiaga 2019–2027, milles on tunnistatud, et ELi noored seisavad silmitsi eriliste väljakutsetega ja et noorte võimestamine, muu hulgas hariduse kaudu, on ülioluline, et aidata neil probleemidega edukalt toime tulla.
- Samuti on ettepanek kooskõlas tervikliku ELi lapse õiguste strateegiaga, mille vastuvõtmisega 2021. aastal loodi ELis laste õiguste ja lastekaitse üldine poliitikaraamistik. Komisjonil on kavas seda täiendada oma soovitusel integreeritud lastekaitse süsteemide kohta.
- Lisaks on ettepanek kooskõlas Euroopa lastegarantiiga, mille eesmärk on ennetada ja vähendada sotsiaalset tõrjutust, tagades abivajavatele lastele (sealhulgas ebakindla ja vägivaldse perekondliku taustaga lastele ning lastele, kelle perekonnas esineb väärkohtlemist) tulemusliku juurdepääsu sellistele põhiteenustele, nagu haridus, tervishoid ja eluase.
- Ettepanek on kooskõlas olulise kahju ärahoidmise põhimõttega, mille kohaselt, kui see on asjakohane, ei toetata ega teostata sellist majandustegevust, mis kahjustab

² Määrus (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (digiteenuste määrus) (ELT L 277, 27.10.2022, lk 1–102).

oluliselt mõnda keskkonnanäesmärgi määruse (EL) 2020/852³ artikli 17 tähenduses, kuna direktiiv ei avalda nendele eesmärkidele negatiivset mõju. Samuti on ettepanek kooskõlas Euroopa kliimamääruses⁴ sätestatud kliimanetraalsuse eesmärgiga.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Käesoleva ettepanekuga sõnastatakse uuesti direktiiv 2011/93/EL. Seepärast põhineb ettepanek Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 82 lõikel 2 ja artikli 83 lõikel 1, mis on direktiivi 2011/93/EL õiguslikud alused. Need kaks õiguslikku alust võimaldavad Euroopa Parlamendil ja nõukogul vastavalt kehtestada direktiividega miinimumeeskirjad, mis on vajalikud kohtuotsuste ja õigusasutuste otsuste vastastikuse tunnustamise ning samuti politsei- ja õiguskooostöö hõlbustamiseks piiriülese mõõtmega kriminaalasjades, ning miinimumeeskirjad kuritegude ja karistuste määratlemiseks laste seksuaalse ärakasutamise valdkonnas.

• Erinev kohaldamine

Mis puudutab normide erinevat kohaldamist, siis järgitakse käesolevas ettepanekus samasugust lähenemisviisi nagu praegu kehtivas direktiivis.

Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt võib Iirimaa teatada oma soovist osaleda direktiivi vastuvõtmisel ja kohaldamisel.

Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva ettepaneku vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamisega seotud süütegude piiriülene laad, millega põhjendati direktiivi vastuvõtmist, on viimase kümne aasta jooksul veelgi rohkem esile tulnud ning üha enam kasutatakse selliseid süütegeusid võimaldavaid, hõlbustavaid ja võimendavaid võrgutehnoloogiad. Selleks et kurjategijad ei pääseks karistusest ja et ohvrite kaitse oleks tagatud kõikjal ELis, nähakse käesoleva ettepanekuga ette kuritegude määratlemise ja karistusmäärade ühised miinimumnõuded, kuna seda eesmärki ei suudaks liikmesriigid üksi saavutada ja seda on võimalik saavutada üksnes ELi tasandi meetmetega. Võttes arvesse asjaolu, et internetis toimuv tegevus on seda liiki kuritegude puhul muutunud üha olulisemaks, ei oleks liikmesriikidel ühiste õigusnormide puudumisel võimalik tulemuslikult: i) hoida oma territooriumil ära laste seksuaalse kuritarvitamisega seotud süütegude toimepanemist; ii) uurida laste seksuaalse kuritarvitamise kuritegeusid, mis on piiriüleised, ja esitada nende eest süüdistusi ning iii) ohvreid kindlaks teha ja neile asjakohast abi pakkuda.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1–17).

Seega on ettepanek täielikult kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 3 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega.

- **Proportsionaalsus**

Käesoleva ettepanekuga ette nähtud muudatused direktiivis 2011/93/EL on väikese mahuga ja sihipärased ning nende eesmärk on tulemuslikult kõrvaldada peamised puudused, mida on täheldatud direktiivi rakendamisel ja hindamisel. Mõjuhindangu kohaselt piirduvad kavandatud muudatused nende aspektidega, mida liikmesriigid üksi rahuldavalt saavutada ei suuda. Eelkõige tuleb ELi tasandil kohandada süütegude määratlusi, et saavutada eesmärk tõkestada piiriülene laste seksuaalne kuritarvitamine ja ärakasutamine. Mis puudutab ennetustegevust, ohvrite abistamist, süütegude uurimist ja õigusrikkujate kohtu alla andmist käsitlevaid muudatusi, siis need vastavad konkreetsetele lünkadele ja probleemidele, mis on ilmnunud direktiivi 2011/93 rakendamise järelevalve käigus viimase kümne aasta jooksul. Direktiivi ajakohastamisest tuleneda võivad täiendavat halduskoormust peetakse proportsionaalseks, pidades silmas seda liiki süütegude ärahoidmisest ja algstaadiumis avastamisest tulenevat pikaajalist kasu, sealhulgas kulude kokkuhoidu, nii ohvrite kui ka kogu ühiskonna jaoks. Lisaks vähendaks ELi keskuse toetav roll ennetustegevuse ja ohvrite abistamise valdkonnas sellise halduskoormuse miinimumini. Neid asjaolusid silmas pidades ei lähe ettepanek kaugemale sellest, mis on vajalik seatud eesmärkide saavutamiseks.

- **Vahendi valik**

Käesoleva ettepaneku eesmärk on teha laste seksuaalse kuritarvitamise tõkestamise direktiivi sihipäraseid muudatusi, et kõrvaldada direktiivi rakendamise ja hindamise käigus kindlakstehtud lüngad, ebakõlad ja vajakajäämised. Kuna ettepanekuga sõnastatakse nimetatud direktiiv uuesti, on kõige asjakohasem sama õigusakt.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Kooskõlas 2020. aasta strateegias sätestatuga viis komisjon 2022. aastal läbi uuringu, et hinnata laste seksuaalset kuritarvitamist käsitleva direktiivi rakendamist ning teha kindlaks õiguslikud lüngad, head tavad ja prioriteetsed meetmed ELi tasandil. Uuringus⁵ jõuti järeldusele, et direktiiv ei ole täiel määral võimeline lahendama viimastel aastakümnetel toimunud märkimisväärtsetest ühiskondlikest ja tehnoloogilistest muutustest tulenevaid probleeme. Uuringus juhiti eeskätt tähelepanu järgmistele asjaoludele: laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali jagamine internetis on hüppeliselt kasvanud, kurjategijate võimalused varjata oma identiteeti (ja seega ka oma ebaseaduslikku tegevust) on suurenenud ning kurjategijatel on palju hõlpsam ühiselt tegutseda, et vältida vastutusele võtmist ja panna toime uusi kuritegusid. Samuti toodi esile, et mõned direktiivi sätted on ebaselged ning kõnealuste kuritegude uurimises ja õigusrikkujatele süüdistuse esitamises esineb püsivalt probleeme. Lisaks täheldati, et ennetustöö ja ohvrite abistamise valdkonnas liikmesriikidele lubatud ulatuslik tegutsemisvabadus on põhjustanud paljudes liikmesriikides rakendamiskursi ega ole andnud rahuldavaid tulemusi. Kokkuvõttes jõuti hindamisuuringus järeldusele, et isegi direktiivi täielik ja nõuetele vastav ülevõtmine selle praegusel kujul ei

⁵ ELi 13. detsembri 2011. aasta direktiivi 2011/93 (mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust) üldhindamist ja selle mõju hindamist ning direktiivi muutmise võimalike variantide mõju hindamist toetav uuring (lõpetatud 30. novembril 2022).

aitaks lahendada probleeme, mis on seotud laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise süütegudest teatamise, nende uurimise ja nende toimepanijatele süüdistuse esitamisega, ega tooks kaasa piisavalt usaldusväärsete meetmete vastuvõtmist kogu ELis ennetustöö ja ohvrite abistamise valdkonnas.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Laste seksuaalset kuritarvitamist käsitleva direktiivi üldhindamise raames ja tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks pakutud võimalike muudatuste mõju hindamise raames korraldati ulatuslik konsultatsioon. 28. septembrist 26. oktoobrini 2021 avaldati komisjoni portaalis „Avaldage arvamust!“ hindamise tegevuskava / esialgne mõjuhindang, millele reageerisid 17 sidusrühma. 2022. aasta esimesel poolel toimusid suunatud konsultatsioonid, mille käigus esitati direktiivi läbivaatamise kohta rohkem tehnilisi küsimusi. Need konsultatsioonid korraldas osalt komisjon ise ja osalt välistöövõtja temalt tellitud uuringu raames. Konsulteeriti järgmiste peamiste sidusrühmadega:

- liikmesriikide ametiasutused, kes osalevad direktiivi rakendamises ja ülevõtmises (nt õiguskaitseasutused, vanglad, kinnipidamis- ja kriminaalhooldusasutused, haldus-, lastekaitse- ja kohtuasutused) ning piirkondlikud ja kohalikud asutused;
- asjaomased ELi ametid (sealhulgas Europol, Eurojust ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (FRA));
- asjaomased organisatsioonid kolmandates riikides, sealhulgas USA kadunud ja väärkoheldud laste riiklik keskus (National Centre for Missing and Exploited Children, NCMEC) ja Kanada lastekaitsekeskus (Canadian Centre for Child Protection, C3P);
- asjaomased rahvusvahelised organisatsioonid, nagu Euroopa Nõukogu;
- asjaomased ettevõtjate sidusrühmad;
- vihjeliinid, sealhulgas ELi rahastatav INHOPE'i võrgustik, ja muud kodanikuühiskonna organisatsioonid, mis tegelevad lastekaitse, lapse õiguste, ennetustöö ja eraelu puutumatuse küsimustega, ning
- teadlased ja akadeemiliste ringkondade töötajad, kes tegelevad laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise küsimustega.

Komisjon korraldas ka üldsusele suunatud avaliku konsultatsiooni, et koguda teavet, tõendeid ja seisukohti kõnealuste küsimuste kohta ning kasutada neid üldhindamise ja mõju hindamise protsessis. Uuringu raames avaldati kõigis ELi ametlikes keeltes koostatud küsimustik laste seksuaalset kuritarvitamist käsitleva direktiivi hindamise kohta ning ajavahemikus 20. aprillist 2022 kuni 13. juulini 2022 toimus komisjoni küsitlusplatvormi „EU Survey“ kaudu esialgne arutelu selle üle, millised on direktiivi läbivaatamise eesmärgid. Kokku saadi 49 vastust sidusrühmadelt 23 riigist, sealhulgas 18 liikmesriigist (AT, BE, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IT, MT, NL, PT, SE ja SI). Lisaks nendele vastustele sai komisjon ka 21 kirjalikku seisukohta, nendest 11 kodanikuühiskonna organisatsioonidelt, 3 äriorganisatsioonide esindajatelt, 4 IKT-ettevõtetelt, 1 liikmesriigi justiitsministeeriumi esindajalt, 1 õiguseksperdilt ja 1 ELi kodanikult.

Konsulteerimise tulemustest selgus üldiselt, et kehtiva direktiivi puudused mõjutavad lapsi seoses uute suundumustega, mis on saanud võimalikuks tänu tehnoloogia arengule või mida see hõlbustab, samuti seetõttu, et nii lapsed kui ka nende ahistajad kasutavad interneti rohkem. Konsultatsiooni tulemused andsid kinnitust, et nende uute suundumustega kaasnevad

uued uurimisprobleemid, millega tuleb tegeleda. Samuti juhiti tähelepanu vajadusele võtta paremini arvesse laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamisega seotud süütegude eripärasid, sealhulgas probleeme, millega puutuvad kokku ohvrid süütegudest teatamisel, vajadusele sihipärase ennetustöö ja ohvriabi järele ning küsimusele, kuidas lahendada reisivate seksuaalkurjategijate põhjustatud probleeme.

Kõiki konsultatsioonide käigus kindlakstehtud põhiprobleeme on ettepanekus arvesse võetud ja käsitletud.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Hindamist ja mõjuhindangu koostamist toetas välistöövõtja tehtud uuring. Lisaks korraldas komisjon 17. jaanuarist 2018 kuni 6. septembrini 2019 kuus ekspertide seminari, et koguda teavet laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamisega seotud väljakutsete ja esilekerkivate probleemide kohta ning arutada direktiivi rakendamisel esinenud peamisi raskusi ning selle asjakohasust uute ja eeldatavate suundumuste ja arengute valguses. Nagu on üksikasjalikult selgitatud direktiivi (uuesti sõnastatud) ettepanekule lisatud mõjuhindangu 2. lisas, koguti täiendavalt välisekspertide arvamusi järgmiste sidusrühmadega konsulteerimise meetodite abil: ettevalmistavad küsitlused, dokumentide analüüs, veebiküsitlus, avalik konsultatsioon, sihtküsitlused, juhtumiuuringute küsitlused ja seminarid.

- **Mõjuhindang**

Ettepaneku ettevalmistamise käigus analüüsiti selle mõju hindamiseks kolme poliitikavarianti ja esitati järjest ambitsioonikamaks muutuvad poliitikameetmed, mille eesmärk on käsitleda kolme probleeme põhjustavat aspekti:

- nii laste suurem internetikasutus kui ka tehnoloogia areng tekitavad õiguskaitsele probleeme ja pakuvad kurjategijatele samal ajal uusi võimalusi laste kuritarvitamiseks;
- liikmesriikides reguleerivad laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise uurimist ja selle eest süüdistuse esitamist erinevad õigusraamistikud, mis ei võimalda selle kuritegevuse liigi vastu tulemuslikult võidelda, ning
- liikmesriikide pingutused laste seksuaalse kuritarvitamise ärahoidmisel ja ohvrite abistamisel jätvad soovida, nimelt on need piiratud, nende tulemuslikkus on ebaselge ja puudub koordineerimine asjaomaste sidusrühmade vahel.

Kolm poliitikavarianti, mida analüüsiti, on järgmised:

- Variant A: õigusnormide sihipärased muudatused, et kõrvaldada kehtivast tekstist ebaselgus, tagada sidusus uute õigusaktidega ning parandada kättesaadava teabe kvantiteeti ja kvaliteeti.
- Variant B: variant A pluss seadusandlikud muudatused kuritegude määratlustes, et võtta arvesse praegust ja eeldatavat tehnoloogia arengut.
- Variant C: variant B pluss seadusandlikud muudatused, et tagada tulemuslikum ennetustöö, ohvrite abistamine ning kuritegude uurimine ja nende eest süüdistuse esitamine, võttes arvesse selle kuriteoliigi piiriülest mõõdet.

Tuginedes sotsiaalse ja majandusliku mõju ning tulemuslikkuse ja tõhususe hindamisele, on eelistatud poliitikavariant C. Eelistatud variant sisaldab suuremat hulka muudatusi nii ennetustöö kui ka kurjategijate kohtu ette viimise ja ohvrite abistamise vallas, mis aitaksid

kõrvaldada direktiivi sätetest ebaselguse ja muud puudused ning ajakohastaksid samal ajal direktiivi teksti, et pidada sammu uute ja esilekerkivate suundumustega ning tagada tõhusam piiriülene koostöö. Variandiga C ühtlustatakse täiendavalt liikmesriikide õigusnorme, mis reguleerivad laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise uurimist ja kurjategijatele süüdistuse esitamist, eesmärgiga tagada muu hulgas see, et olemasolevaid vahendeid kasutatakse täiel määral, et takistada seksuaalkurjategijaid välismaal kuritegusid toime panemast, ning et tulemuslikud uurimismeetodid oleksid kättesaadavad kõigis liikmesriikides. Lisaks reguleeritakse selle variandiga paremini ennetustegevust ja täpsustatakse ohvrite abistamise kohustusi, samuti parandatakse koordineerimist liikmesriikide vahel, sealhulgas liikmesriikide ametiasutuste võrgustiku töö ning laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamise ja tõkestamise ELi keskuse abil.

Tulemuslikumate uurimisvahendite kasutamine ning parem koordineerimine liikmesriikide sees ja vahel võib viia selleni, et laste seksuaalse kuritarvitamise juhtumeid uuritakse rohkem ja nende eest esitatakse rohkem süüdistusi, mis võib omakorda tuua liikmesriikide jaoks kaasa halduskulusid. Sellegipoolest saab kogu ühiskond sellest kasu, sest laste seksuaalse kuritarvitamise tagajärjel tekkivad kulud vähenevad. Eelkõige peaks algatus märkimisväärselt vähendama laste seksuaalsest kuritarvitamisest tulenevaid kulusid, mis on seotud: i) õigusrikkujate ja ohvritega (nt vältides kuriteo toimepanekut ja hoides kokku kriminaalmenetlusega seotud kulud ning ohvritele pakutava lühi- ja pikaajalise abi kulud) ning ii) ühiskonnaga laiemalt (nt vältides tootlikkuse vähenemist laste seksuaalse kuritarvitamise ja sellega seotud trauma tagajärjel).

Algatusel on positiivne mõju laste põhiõigustele, sealhulgas nende õigusele füüsilisele ja vaimsele tervisele ning õigusele kaitsele ja hoolitsusele, mis on vajalik nende heaoluks. Algatusel on positiivne mõju ka nende täiskasvanute õigustele, kes on lapsena seksuaalse kuritarvitamise ohvriks langenud, sest sellega parandatakse ohvritele mõeldud hüvitisi, abi ja toetust.

Mõjuhindang esitati õiguskontrollikomiteele 13. detsembril 2022 ja komitee koosolek toimus 18. jaanuaril 2023. 20. jaanuaril 2023 esitas õiguskontrollikomitee reservatsioonidega positiivse arvamuse. Komitee juhtis tähelepanu mõjuhindangu mitmele käsitlemist vajavale aspektile. Täpsemalt palus õiguskontrollikomitee täiendavalt selgitada dünaamilist lähteolukorda, mida kirjeldati lähtepunktina, et hinnata erinevaid võimalusi, ja eelkõige seda, milline roll on lähteolukorras kavandataval määrusel, millega kehtestatakse eeskirjad laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks ja tõkestamiseks. Komitee soovis saada rohkem üksikasju kulude-tulude analüüsi aluseks oleva analüüsimeetodi ja eelduste kohta ning selle kohta, milline roll on ettepaneku kohaselt liikmesriikide nendel ametiasutustel, mis tegelevad laste seksuaalse kuritarvitamise küsimustega. Peale selle palus õiguskontrollikomitee komisjonil lisada mõjuhindangu lõplikusse versiooni põhjalikuma selgituse poliitikavariantide konteksti aluseks olevate kompromisside kohta ja süstemaatilise ülevaate sidusrühmade eri kategooriate seisukohtadest.

Nende ja komitee esitatud muude üksikasjalikumate märkustega on arvestatud mõjuhindangu lõplikus versioonis. Eeskätt on selles selgemalt kirjeldatud koostoi met kavandatava määrusega, millega kehtestatakse eeskirjad laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks ja tõkestamiseks, antud parem ülevaade kulude ja tulude hindamiseks kasutatud metoodikast ning tutvustatud põhjalikumalt poliitikavariante ja sidusrühmade seisukohti. Komitee märkusi on arvesse võetud ka direktiivi uuestisõnastamise ettepanekus.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Kooskõlas komisjoni õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmiga (REFIT) tuleks kõigi algatustega, mille eesmärk on muuta kehtivaid ELi õigusakte, püüelda lihtsustamise poole ja vähendada liikmesriikide halduskoormust. Mõjuhindangus jõutakse järeldusele, et eelistatud poliitikavariant tooks tõepoolest kaasa halduskoormuse, kuid seda tasakaalustaks meetmete positiivne mõju laste väärkohtlemise ennetamisele ja tõkestamisele ning selle kuriteo ohvrite kaitsele.

Direktiivi tehtavate sihipäraste muudatuste eesmärk on parandada liikmesriikide suutlikkust tõhusalt kuritegevusega võidelda, võttes arvesse viimastel aastatel esile kerkinud ja edasi arenenud ohte ja suundumusi ning tehnoloogia arengut. Liikmesriikide suhtes kohaldatavad uued õigusnormid peaksid parandama piiriülest koostööd nii kriminaaluurimiste ja süüdistuste esitamise kui ka ohvriabi ja -toe valdkonnas.

Ettepanekuga tuuakse selgust õiguskeskkonda, mis on vajalik laste seksuaalse kuritarvitamise tõkestamiseks kõikjal liikmesriikides. Ettepanekuga seotud regulatiivne koormus ei ole kuigi suur, kuna see seisneb peamiselt kehtivate normide parandamises, mitte uute kehtestamises. Liikmesriigid juba uurivad laste seksuaalse kuritarvitamisega seotud süütegusid, esitavad nende eest süüdistusi ja määravad karistusi. Ettepanekuga kehtestatakse vaid mõned määratlused ja laste seksuaalse kuritarvitamisega seotud eraldiseisvad süüteoüksused – see aitab suurel määral kaasa selle kuriteoliigi tõkestamisele; mõned, kuid mitte kõik liikmesriigid on need sätted juba vastu võtnud. Suurem osa liikmesriikide regulatiivsest ja halduskoormusest tuleneks koordineerimiskohustustest, selgete võrdlusaluste kindlaksmääramisest ja muudatustest andmete kogumises. Kuid liikmesriigid juba koguvad andmeid laste kuritarvitamise kohta ning ettepaneku eesmärk on tagada olemasolevate protsesside suurem järjepidevus ja läbipaistvus ning parem aruandlus.

Mõju VKEdele ja konkurentsivõimele ei ole ette näha. Kõik kaalumisel olevad poliitikavariandid tooksid kaasa kulusid liikmesriikide ametiasutustele, kuid mitte ELi kodanikele ja ettevõtjatele.

- **Põhiõigused**

Käesolev algatus on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga. See aitab tugevdada konkreetseid põhiõigusi, eelkõige õigust inimväärikusele (artikkel 1), õigust isikupuutumatusse (artikkel 3), ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise keeldu (artikkel 4) ning lapse õigusi (artikkel 24).

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta Euroopa Liidu eelarvet.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Komisjon kontrollib uuesti sõnastatud direktiivi nõuetekohast ja tulemuslikku ülevõtmist kõikide osalevate liikmesriikide õigusesse. Komisjon korraldab rakendamisetapi vältel korrapäraseid kontaktkomitee koosolekuid kõigi liikmesriikidega. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule korrapäraselt aruande, milles ta hindab uuesti sõnastatud direktiivi rakendamist, toimimist ja mõju.

Selleks et jälgida ja hinnata laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise levikut, on tarvis, et liikmesriigid seaksid sisse andmete kogumise mehhanismid või teabekeskused. Seepärast on direktiivi lisatud artikkel 31, mis paneb liikmesriikidele kohustuse kehtestada süsteem, mis võimaldab koguda, arendada, teha ja levitada statistikat artiklites 3–9 nimetatud süütegude kohta. Liikmesriigid viivad iga kolme aasta järel läbi elanikkonnauuringu, kasutades komisjoni (Eurostati) ühtlustatud metoodikat, et koguda andmeid direktiivis sätestatud süütegude ohvrite arvu kohta. Selle põhjal peavad nad hindama kõigi käesoleva direktiiviga hõlmatud süütegude levimust ja suundumusi. Liikmesriigid peavad edastama andmed komisjonile (Eurostatile). Selleks et tagada haldusandmete võrreldavus kogu ELis, peavad liikmesriigid koguma haldusandmeid ühiste jaotuste alusel, mis on välja töötatud koostöös ELi keskusega, ning edastama need andmed igal aastal ELi keskusele. ELi keskus toetab liikmesriike artiklites 3–9 osutatud süütegeusid käsitlevate andmete kogumisel, sealhulgas kehtestades ühised standardid arvestusühikute, arvestusreeglite, ühiste jaotuste, aruandevormide ja kuritegude liigitamise kohta. Liikmesriikide kogutud statistika tuleb edastada ELi keskusele ja komisjonile ning kogutud statistika tuleb teha igal aastal üldsusele kättesaadavaks. Lisaks peavad liikmesriigid toetama teadusuuringuid käesolevas ettepanekus sätestatud süütegude eri vormide algpõhjuste, tagajärgede, esinemissageduse, tulemuslike ennetusmeetmete, ohvrite tulemusliku abistamise ja süüdimõistmismäära kohta.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Arvestades, et ettepanek sisaldab võrreldes kehtiva direktiiviga rohkem õiguslikke kohustusi, on vajalik, et ülevõtmismeesmeid käsitlevale teatisele lisataks selgitavad dokumendid, sealhulgas liikmesriigi õigusnormide ja direktiivi vaheline vastavustabel. Selle eesmärk on selgelt välja tuua ülevõtmismeesmed, mille liikmesriigid on kehtivale õigusaktile lisanud.

Käesoleva ettepaneku ülevõtmiseks võetavad meesmed ei piirdu tõenäoliselt ühe õigusaktiga. Seetõttu on tarvis, et liikmesriigid esitaksid komisjonile selgitava dokumendi käesoleva direktiivi ülevõtmiseks vastu võetud sätete tekstiga. Samuti tuleks dokumendis näidata, kuidas on need sätted seotud direktiivi 2011/93/EL ülevõtmiseks juba vastu võetud sätetega ja muude asjakohaste ELi poliitikavaldkondade sätetega.

Komisjon valmistab ette suuniseid selle kohta, kuidas rakendada ennetustegevuse ja ohvriabi alaseid kohustusi, ning need tehakse liikmesriikidele õigeaegselt kättesaadavaks. Selleks et laiemalt toetada ELi liikmesriike ja teisi riike, et nad võtaksid kasutusele tulemuslikud ennetusmeesmed selliste isikute jaoks, kes usuvad, et nad võivad laste vastu mõne süüteo toime panna, avaldas Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus hiljuti abiotsijatele ja kurjategijatele mõeldud ennetusmeesmeid käsitleva aruande pealkirjaga „Help Seeker and Perpetrator Prevention Initiatives – Child Sexual Abuse and Exploitation“⁶. Selle aruande alusel astutakse samme, et töötada välja laste seksuaalse kuritarvitamise ennetamise algatusi koondav ELi IT-platvorm, mis toetab ELi liikmesriike ja teisi sidusrühmi kohandatud ennetuspoliitika väljatöötamisel ja rakendamisel vastavalt iga riigi kultuurilisele ja ühiskondlikule keskkonnale ja vajadustele.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Direktiivis kasutatud terminid on viidud kooskõlla tunnustatud rahvusvaheliste standarditega, nagu asutustevahelise tööühma poolt 28. jaanuaril 2016 Luxembourgis vastu võetud

⁶ [Help seeker and Perpetrator Prevention Initiatives - Child Sexual Abuse and Exploitation](#), ISBN 978-92-76-60601-7, doi:10.2760/600662, JRC131323, 2023

terminoloogiasuunised laste kaitseks seksuaalse ärakasutamise ja seksuaalse kuritarvitamise eest⁷.

Ettepanekuga soovitakse teha direktiivis järgmised muudatused.

Artikkel 2. Juurdepääs laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavale materjalile on sageli esimene samm füüsilise kuritarvitamise suunas, olenemata sellest, kas materjal kujutab tegelikku või realistlikku kuritarvitamist ja ärakasutamist⁸. Liit-, laiendatud ja virtuaalreaalsuse keskkondade väljatöötamine ning võimalused väärkasutada tehisintellekti süvavõltsingute, st sellise sünteetiliselt loodud materjali valmistamiseks, kus on loomutruult kujutatud laste seksuaalset kuritarvitamist, on juba laiendanud termini „kujutis“ tähendusvälja, kuna sellistes materjalides saab kasutada avatari, sealhulgas sensorset tagasisidet, nt selliste seadmete abil, mis võimaldavad tajuda puudutust. Artikli 2 punkti 3 alapunkti d muudatuste eesmärk on tagada, et laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali määratlus hõlmab neid tehnoloogilisi arenguid piisavalt tehnoloogianeutraalsel ja seega tulevikukindlal viisil. Lisaks on olemas käsiraamatud, milles antakse nõu selle kohta, kuidas leida lapsi, neid peibutada ja kuritarvitada, kuidas hoiduda tuvastamisest, uurimisest ja kohtu alla sattumisest ning kuidas kõige paremini ebaseaduslikku materjali varjata. Kuna selliste juhenditega, mida nimetatakse ka „pedofiili käsiraamatuteks“, lõhutakse potentsiaalsete õigusrikkujate sisemisi barjääre ja pakutakse vajalikku oskusteavet, aitavad need kaasa õigusrikkujate õhutamisele ja toetavad seksuaalse kuritarvitamise toimepanemist ning sel põhjusel tuleks need kriminaliseerida. Artikkel 2 sisaldab ka termini „eakaaslased“ määratlust: tegemist on isikute, sealhulgas nii laste kui ka täiskasvanutega, kes sarnanevad omavahel vanuse ja psühholoogilise ning füüsilise arengu või küpsuse poolest.

Artikkel 3. Artiklis 3 tehtud muudatuste eesmärk on tagada, et käesolevas ettepanekus sätestatud karistuste tase ja direktiivis (EL) .../... [*kavandatud direktiiv, mis käsitleb naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist*] sätestatud karistuste tase oleksid omavahel vastavuses. Ühe muudatusega soovitakse hõlmata ka teod, millega kaasatakse laps, kes ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka, teise isikuga seksuaaltegevusse, kui selleks ei kasutata sundi, jõudu ega ähvardusi.

Artikkel 4. Prostitutsiooni raames lapsega seksuaaltegevuses osalemise eest (artikli 4 lõige 7) tõstetakse karistuste määra kaheksa aastani, kui tegemist on lapsega, kes ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka, ja nelja aastani, kui laps on seksuaalse enesemääramise eas. Karistusmäärade tõstmine on vajalik, et tagada kooskõla uuemate liidu õigusaktidega, sealhulgas direktiiviga (EL) .../... [*kavandatud direktiiv, mis käsitleb naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist*].

Artikkel 5. Avalikes huvides on toetada selliste laste seksuaalse kuritarvitamise vastu võitlevate organisatsioonide tööd, nagu näiteks INHOPE'i vihjeliinid, kuhu inimesed saavad teatada laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavast materjalist ning mis aitavad kaasa sellise materjali eemaldamisele ja süüteo uurimisele. Kui need avalikes huvides tegutsevad organisatsioonid vaatavad läbi ja analüüsivad või töötlevad muul viisil laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavaid pilte või videoid eesmärgiga see materjal eemaldada või seda uurida, ei tohiks sellist töötlemist kriminaliseerida. Seetõttu on vaja vastavaid süüteokoosseise

⁷ [Terminoloogiasuunised laste kaitseks seksuaalse ärakasutamise ja seksuaalse kuritarvitamise eest](#), 2016 (inglise keeles)

⁸ Protect Children, CSAM Users in the Dark Web: Protecting Children Through Prevention, 2021.

piirata, selgitades, et sellist töötlemist ei loeta „õigusvastaseks“, kui organisatsioonile on andnud tegutsemiseks loa selle liikmesriigi pädev asutus, kus organisatsioon on asutatud.

Artikkel 6. Artikli 6 muudatustega tagatakse, et kõik laste internetis ahvatlemise vormid, sealhulgas ahvatlemine, mille eesmärk on panna toime laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamisega seotud süütegusid internetikeskkonnas, on kriminaliseeritud kõigis liikmesriikides.

Artikkel 7. Uue artikli 7 eesmärk on tagada, et kõik liikmesriigid kriminaliseerivad laste seksuaalse kuritarvitamise reaalajas voogedastuse ning näevad ette selliste süütegude tulemusliku uurimise ja nende eest süüdistuse esitamise. Seda liiki süütegude hulk on viimastel aastatel märkimisväärselt suurenenud ja nende uurimist raskendab asjaolu, et voogedastatav kuritarvitamine on lühiajaline ja sellest ei jää maha tõendeid, mida uurimisorganid saaksid kasutada.

Artikkel 8. Uue artikliga 8 kriminaliseeritakse võrgutaristu käitamine selleks, et võimaldada või soodustada laste seksuaalset kuritarvitamist või ärakasutamist, ning artikli eesmärk on takistada õigusrikkujate või potentsiaalsete õigusrikkujate kogukondade loomist ja laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali levitamist pimeveebis.

Artikkel 10. Artikli 10 muudatuste eesmärk on kõrvaldada direktiivi tekstist ebaselgus, sealhulgas tagades, et võimalust vastastikusel nõusolekul põhinevat seksuaaltegevust mitte kriminaliseerida mõistetakse õigesti, st seda kohaldatakse üksnes sellise materjali suhtes, mille on valmistanud ja mida valdavad lapsed või eakaaslased, mitte seksuaalse enesemääramise eas laps ja mis tahes vanuses täiskasvanu.

Artikkel 12. Artikli 12 muudatuste eesmärk on vähendada ohtu, et õigusrikkujad võivad saada töö või vabatahtliku tegevuse kaudu taas juurdepääsu lastele. Nendega nähakse ette, et kui tööandja värbab isiku selliseks kutsetegevuseks või vabatahtlikuks tegevuseks, mis eeldab tihedaid kontakte lastega, ja kui laste seksuaalse kuritarvitamise vastu avalikes huvides võitlev organisatsioon võtab tööle töötajaid, on ta kohustatud tutvuma töötajaks kandideeriva isiku karistusregistri väljavõttega. Samuti kohustavad need liikmesriike esitama sellise taotluse korral võimalikult täielikud karistusandmed, kasutades vajaduse korral Euroopa karistusregistrite infosüsteemi ja muid asjakohaseid teabeallikaid.

Artikkel 14. Seda artiklit, mis reguleerib juriidiliste isikute suhtes kohaldatavaid karistusi, muudetakse, et viia see vastavusse uuemate ELi õigusaktidega. Selleks täiendatakse loetelu võimalike karistuste näidetest, kuhu lisatakse selgesõnaline viide võimalusele jätta juriidiline isik ilma avaliku sektori vahenditest, ning nähakse ette miinimumtrahvide arvutamise ühtlustatud metoodika. Eelkõige peaksid liikmesriigid võtma vajalikud meetmed tagamaks, et juriidilistele isikutele, kes saavad kasu sellest, kui teised isikud panevad toime liidu piiravaid meetmeid rikkuva kuriteo, saab karistuseks määrata trahvi, mille ülemmäär peaks olema vastavuses rikkumise raskusega. Sätestatakse trahvi ülemmäära miinimumtase, mis peab olema vähemalt 1 % või 5 % juriidilise isiku ülemaailmsest kogukäibest trahvi määramise otsusele eelnenud majandusaastal. Juriidilise isiku vastutus ei välista võimalust algetada kriminaalmenetlus füüsilise isiku suhtes, kes on käesolevas direktiivis sätestatud kuriteo toimepanija.

Artikkel 15. Muudatustega täiendatakse ja selgitatakse selliste olukordade loetelu, kus liikmesriikidel on õigus jätta süüdistus esitamata või karistus määramata seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise lapsohvrile kuritegelikus tegevuses sunnitud osalemise eest,

mille hulka kuuluvad ka laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali levitamine, pakkumine, tarnimine ja kättesaadavaks tegemine. Vastavat põhjendust on muudetud selgitamaks, et terminit „sunnitud“ tuleks mõista nii, et see hõlmab ka olukordi, kus laps tegutseb ahvatlemise tulemusel, ilma et oleks kasutatud jõudu või sundi.

Artikkel 16. Artikli 16 lõike 2 muudatuste eesmärk on tagada, et aegumistähtaeg ei hakkaks kulgema enne, kui ohver on saanud täisealiseks, ning kehtestada minimaalsed aegumistähtajad, et ohvritel oleks võimalik tulemuslikult proovida õiglus jalule seada. Muudatustega nähakse aegumistähtaegade pikkusele ette järgmised miinimumnõuded.

- Selliste süütegude puhul, mille eest määratava karistuse maksimummäär on käesoleva direktiivi kohaselt vähemalt kolmeaastane vangistus, on aegumistähtaeg vähemalt 20 aastat. Kuna aegumistähtaeg hakkab kulgema siis, kui ohver saab täisealiseks, tähendab see, et aegumistähtaeg ei lõpe enne, kui ohver on vähemalt 38aastane.
- Selliste süütegude puhul, mille eest määratava karistuse maksimummäär on käesoleva direktiivi kohaselt vähemalt viieaastane vangistus, on aegumistähtaeg vähemalt 25 aastat. Kuna aegumistähtaeg hakkab kulgema siis, kui ohver saab täisealiseks, tähendab see, et aegumistähtaeg ei lõpe enne, kui ohver on vähemalt 43aastane.
- Selliste süütegude puhul, mille eest määratava karistuse maksimummäär on käesoleva direktiivi kohaselt vähemalt kaheksa-aastane vangistus, on aegumistähtaeg vähemalt 30 aastat. Kuna aegumistähtaeg hakkab kulgema siis, kui ohver saab täisealiseks, tähendab see, et aegumistähtaeg ei lõpe enne, kui ohver on vähemalt 48aastane.

Ettepanekus kavandatud aegumistähtaegade käsitus tugineb järgmistele alustele.

- Uuringud on näidanud, et laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ohvrid ei suuda sageli kuriteost teatada mitukümmend aastat pärast selle asetleidmist. Kuna ohvrid peavad esmalt üle saama häbist, süütundest ja enesesüüdistamisest, mille põhjuseks võib muu hulgas olla seksuaalset kuritarvitamist ümbritsev sotsiaalne ja kultuuriline häbimärgistamine, laste kuritarvitamise salajasus, kuriteo toimepanija ähvardav või süüdistav käitumine ja/või trauma, tähendab see, et enamik neist ei ole võimalised aastakümneid kuriteost kellelegi rääkima ega ametiasutustele teatama⁹.
- Ühest uuemast uuringust selgus, et keskmiselt kulub 17,2–21,4 aastat, enne kui laste seksuaalse kuritarvitamise ohvrid kellelegi räägivad, mis nendega juhtus. Umbes 60 %–70 % inimestest, keda lapsena seksuaalselt kuritarvitati, ei räägi midagi enne täiskasvanuks saamist ja 27,8 % vaikivad nendega juhtunu täielikult maha¹⁰. Lastevanuse ja soo põhjal saab teha järeldusi selle kohta, et nad räägivad juhtunust hiljem

⁹ Vt näiteks: McElvaney *et al.*, „Child sexual abuse disclosures: Does age make a difference?“, *Child Abuse & Neglect*, 2020, Vol. 99 (2020), lk 6; Australian Royal Commission into Institutional Responses to Child Sexual Abuse, *Final Report Volume 4 - Identifying and disclosing child sexual abuse*, 2017, lk 77.

¹⁰ J.E. Halvorsen, E. Tvedt Solberg & S. Hjelen Stige, „To say it out loud is to kill your own childhood.“ – An exploration of the first person perspective of barriers to disclosing child sexual abuse, *Children and Youth Services Review* Vol. 113 (2020), lk 2.

või ei räägi sellest üldse. Nooremad lapsed ja poisid pigem hoiduvad kuritarvitamisest rääkimisest¹¹.

- Praegu on aegumistähtajad liikmesriigiti väga erinevad. Mõnes riigis on kõigi või enamiku käesolevas direktiivis sätestatud kuritegude aegumine üldse ära kaotatud. Teistes riikides on aegumistähtajad väga lühikesed, st kõik käesoleva direktiiviga hõlmatud kuriteod või enamik neist aeguvad enne ohvri 40aastaseks saamist. Kolmandas riikide rühmas aeguvad kõik käesoleva direktiiviga hõlmatud kuriteod või enamik neist pärast seda, kui ohver on saanud 40aastaseks.
- Need erinevused liikmesriikide vahel on viinud selleni, et ohvrite juurdepääs õiguskaitsele, mis puudutab kurjategijate kohtu alla andmise ja hüvitise saamise võimalusi, ei ole ELis võrdne. Lisaks võivad õigusrikkujad sellist süsteemi ära kasutada, põgeneda süüdistuse eest ja kolida kuhugi, kus aegumistähtaeg on lühem ja kuritegu aegub kiiremini. Selline olukord loob võimaluse, et võimalikud õigusrikkujad pääsevad vastutusele võtmisest ja kujutavad endast jätkuvalt aastakümnete jooksul lastele ohtu.
- Eeltoodut silmas pidades näib selge, et laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise seotud kuritegusid saab tulemuslikult uurida ja nende toimepanijaid kohtu ette viia ning asjakohast ohvriabi ja tuge pakkuda üksnes juhul, kui aegumistähtajad on piisavalt pikad, et ohvrid saaksid kuni piisavalt küpse vanuseni kuriteost teada anda ning neilt ei võetaks võimalust näha, et seda hakatakse uurima.

Artikli 16 lõigete 3–5 muudatuste eesmärk on lahendada eelkõige kriminaaluurimistes võrgutehnoloogia kasutamise seotud probleeme, mis on esile kerkinud direktiivi hindamise ja sidusrühmadega konsulteerimise käigus. Muudetud sätete kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et isikutel, üksustel või teenistustel, kes uurivad artiklites 3–9 osutatud kuritegusid ja esitavad nende eest süüdistusi, on piisavalt töötajaid, teadmisi ja tõhusaid uurimisvahendeid, sealhulgas võimalus korraldada varjatud uurimisi pimeveebis.

Artikkel 17. Laste seksuaalsest kuritarvitamisest teatamata jätmine on endiselt suur probleem, mis kahjustab pingutusi laste seksuaalse kuritarvitamise peatamiseks ja ärahoidmiseks, muu hulgas seetõttu, et haridus- ja tervishoiutöötajad ning teised lastega tihedalt kokkupuutuvad spetsialistid ei pruugi sõandada väita, et keegi – võimalik, et nende kolleeg või sarnase taustaga isik – on lapsi seksuaalselt kuritarvitanud. Artikli 17 lõiget 3 muudetakse, et kehtestada teatamiskohustus tagamaks õiguskindluse sellistele spetsialistidele, samas kui artikli 17 lõikega 4 nähakse ette, et teatamiskohustus ei kehti nendele tervishoiutöötajatele, kes töötavad õigusrikkujatega või isikutega, kes usuvad, et nad võivad laste vastu mõne süüteo toime panna.

Artikkel 18. See artikkel tugineb direktiivi (EL) 2012/29/EL (millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded (kuriteoohvrite õiguste direktiiv)) [mida on muudetud kavandatava direktiiviga, millega muudetakse direktiivi 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded] artiklites 5 ja 5a sätestatud kuriteoohvrite õigustele ja sellega nõutakse, et kuritegudest teatamiseks peavad olemas olema hõlpsasti juurdepääsetavad ja lastesõbralikud kanalid.

¹¹ R. Alaggia, D. Collin-Vézin & R. Lateef, „Facilitators and Barriers to Child Sexual Abuse (CSA) Disclosures: A Research Update (2000–2016)“, *Trauma, Violence & Abuse* 2019, Vol. 2 (2020), lk 276.

Artikkel 21. Selle artikliga laiendatakse ohvritele pakutava abi ja toe kättesaadavust kooskõlas kuriteoohvrite õiguste direktiiviga [mida on muudetud kavandatava direktiiviga, millega muudetakse direktiivi 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded], et tagada lastele vajalik ja eakohane hooldus. Selleks et aidata kaasa heade tavade väljatöötamisele ja kasutuselevõtmisele liikmesriikides, toetab ELi keskus, kui see on loodud, liikmesriikide pingutusi, kogudes teavet olemasolevate meetmete ja programmide kohta ning tehes selle teabe laialdaselt kättesaadavaks.

Artikkel 22. Seda artiklit muudetakse tagamaks, et lapsohvri arstlik läbivaatus kriminaalmenetluses, mis võib last uuesti traumeerida, piirdub rangelt vajalikuga ja selle viivad läbi asjakohaselt koolitatud spetsialistid.

Artikkel 23. Direktiivi lisatud uue artikliga kindlustatakse laste seksuaalse kuritarvitamise ohvrite ja üleelanute positsiooni, tugevdades nende õigust nõuda hüvitist seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise tagajärjel kantud kahju eest, sealhulgas kahju eest, mida on tekitanud kuritarvitamist kujutava materjali levitamine internetis. Artikliga karmistatakse ELi miinimumnõudeid nii hüvitise taotlemise tähtaja kui ka hüvitise summa kindlaksmääramisel arvesse võetavate asjaolude osas. Seoses kuriteoohvrite õiguste direktiivis sätestatud ELi miinimumnõuetega laiendatakse ka nende isikute ja üksuste hulka, keda tuleb pidada vastutavaks hüvitise andmise eest, kusjuures nende hulka kuuluvad juriidilised isikud ja vajaduse korral kuriteoohvrite jaoks loodud riiklikud hüvituskeemid.

Artikkel 24. Uues artiklis käsitletakse probleeme, mille põhjuseks on laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ennetamiseks ja tõkestamiseks liikmesriikides tehtavate jõupingutuste vähenemine koordineeritus. Liikmesriikidele pannakse kohustus seada sisse oma riiklik asutus, mis vastutab sellise koordineerimise ja andmete kogumise eest.

Artikkel 25. Uue artikliga kohustatakse liikmesriike kehtestama vajalikud mehhanismid, et tagada kõigi asjaomaste asutuste ja sidusrühmade koostöö ja koordineerimine riiklikul tasandil, et töötada välja meetmed laste seksuaalse kuritarvitamise tõkestamiseks internetis ja väljaspool interneti ning neid meetmeid rakendada.

Artikkel 26. Artikli pealkirja ja sellele lisatud põhjendusi on ajakohastatud, et võtta varem kasutatud termini „lastega seotud seksiturism“ asemel kasutusele termin, mida on soovitatud terminoloogiasuunistes laste kaitseks seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest¹².

Artikkel 27. Lõikes 1 tehtud muudatustega selgitatakse, et ennetusprogrammid isikutele, kes usuvad, et nad võivad toime panna mõne lastevastase süüteo, peaksid olema mõeldud spetsiaalselt sellele isikute rühmale ning et liikmesriigid peaksid võimaldama isikutel nendes osaleda. Uue lõike 2 eesmärk on tagada kõnealuste programmide kättesaadavus eeskätt kooskõlas riiklike tervishoiustandarditega.

Artikkel 28. Artiklit muudetakse, eesmärgiga täpsustada, mis liiki ennetusprogramme võiks kaaluda vähendamaks tõenäosust, et lapsed satuvad kuritarvitamise ohvriks (lõige 1) ja et isikud panevad toime kuritegusid (lõige 2). Vastavatesse põhjendustesse on lisatud täiendavaid näiteid. Liikmesriike kohustatakse edendama korrapäraselt koolitust mitte ainult tegevteenistuses politseinikele, kes võivad kokku puutuda seksuaalse kuritarvitamise või

¹² [„Terminoloogiasuunistes laste kaitseks seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest“](#) (inglise keeles), vastu võetud asutustevahelise töörühma poolt Luxembourgis, 28. jaanuar 2016.

ärakasutamise lapsohvratega, vaid ka kohtunikele ja muudele asjaomastele spetsialistidele, et tagada lapsesõbralik õigusemõistmine. Liikmesriigid peavad tegelema nii internetis kui ka väljaspool interneti toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise ennetamisega ning võtma vastu spetsiaalsed ennetusprogrammid, mis on mõeldud lastele kogukondlikes keskkondades, võttes arvesse nende erilist haavatavust. Muudatustega nähakse tulevasele ELi keskusele sellega seoses ette oluline roll koordineerimiskeskuse ja teadmuskohana.

Artikkel 31. Uue artikliga kohustatakse liikmesriike korrapäraselt koguma statistilisi andmeid direktiivis sätestatud süütegude kohta, järgides koostöös ELi keskusega välja töötatud ühist metoodikat, jagama andmeid ELi keskuse ja komisjoniga ning tegema need avalikult kättesaadavaks. ELi keskus peaks omakorda saadud statistika koondama ja selle üldsusele kättesaadavaks tegema.

Artikkel 32. Varasem aruandlust käsitlev artikkel asendatakse uuega ja sätestatakse, et komisjon peab iga viie aasta järel esitama Euroopa Parlamendile ja Euroopa Liidu Nõukogule aruande direktiivi kohaldamise kohta.

Artikkel 33. Selle artikli muudatustega täpsustatakse, millised sätted peavad liikmesriigid üle võtma, st need sätted, mida on võrreldes direktiiviga 2011/93/EL muudetud.

Artikkel 34. Uue artikliga tunnistatakse direktiiv 2011/93/EL kehtetuks ja selgitatakse kavandatava direktiivi ülevõtmise kohustusi võrreldes direktiiviga 2011/93/EL.

Artikkel 35. Uues artiklis sätestatakse direktiivi jõustumiskuupäev. Samuti sätestatakse selles kuupäev, millal hakatakse kohaldama suuremat osa direktiivist, ja ELi keskust käsitlevate sätete kohaldamise alguskuupäev, mis sõltub ELi keskuse asutamise kuupäevast. Seda arutatakse praegu institutsioonidevahelistel läbirääkimistel, mis puudutavad kavandatavat määrust, millega kehtestatakse eeskirjad laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks ja tõkestamiseks.

Artikkel 36. Muudatus selles artiklis piirdub sellega, et jäetakse lahtiseks direktiivi vastuvõtmise koht ja kuupäev, mis täpsustatakse hiljem.

↓ uus

2024/0035 (COD)

↓ 2011/93/EL

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali vastast võitlust ja mis asendab nõukogu raamotsuse 2004/68/JSK (uuesti sõnastatud)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 82 lõiget 2 ja artikli 83 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

↓ uus

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2011/93/EL¹³ tuleks teha mitmeid muudatusi. Selguse huvides tuleks kõnealune direktiiv uuesti sõnastada.

↓ 2011/93/EL põhjendus 1
(kohandatud)

- (2) Laste seksuaalse kuritarvitamine ja ärakasutamine, sealhulgas ~~lasteporno~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutav materjal ☒, rikub raskelt laste põhiõigusi, milleks on eelkõige lapse õigus heaoluks vajalikule kaitsele ja hoolitsusele, nagu see on sätestatud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 1989. aasta lapse õiguste konventsioonis ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas¹⁴.

↓ 2011/93/EL põhjendus 2
(kohandatud)
⇒ uus

- (3) Kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 6 lõikega 1 tunnustab liit õigusi, vabadusi ja põhimõtteid, mis on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, mille artikli 24 lõige 2 sätestab, et kõikides lastega seotud toimingutes, mida teevad avalik-õiguslikud asutused või eraõiguslikud institutsioonid, tuleb esikohale seada lapse huvid. Peale selle on ~~Stockholmi programmis „Avatud ja turvaline Euroopa kodanike teenistuses ja nende kaitsele“~~ ⇒ ELi strateegias, mis käsitleb tulemuslikumat võitlust laste seksuaalse väärkohtlemise vastu¹⁵ ⇐, selge prioriteedina määratletud ☒ tõhusam võitlemine ☒ laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning ~~lasteporno~~ ⇒ laste seksuaalset

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/93/EL, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust ja mis asendab nõukogu raamotsuse 2004/68/JSK (ELT L 335, 17.12.2011, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/93/oj>).

¹⁴ EÜT C 364, 18.12.2000, lk 1.

¹⁵ COM(2020) 607, 24. juuli 2020.

kuritarvitamist kujutava materjali \Leftarrow vastu võitlemine \Rightarrow muu hulgas meetmetega, mille eesmärk on tagada kehtivate liidu õigusaktide tulemuslikkus, neid vajaduse korral ajakohastades. Seda toetab ka ELi lapse õiguste strateegia, mille eesmärk on võidelda lastevastase vägivalla vastu ja tagada lapsesõbralik õigusemõistmine. \Leftarrow

↓ 2011/93/EL põhjendus 3
(kohandatud)

- (4) ~~Laste porno, mis hõlmab laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavaid visuaalseid materjale,~~ \boxtimes Laste seksuaalset kuritarvitamist kujutav materjal \boxtimes ning muud laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise eriti rasked vormid laienevad ja levivad uute tehnoloogiate ja interneti kasutamise teel.

↓ 2011/93/EL põhjendus 4
(kohandatud)
 \Rightarrow uus

- (5) ~~Nõukogu 22. detsembri 2003. aasta raamotsusega 2004/68/JSK (laste seksuaalse eksploateerimise ja lapsporno vastu võitlemise kohta) ⁽⁵⁾ on ühtlustatud liikmesriikide õigusakte, et kriminaliseerida laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise kõige raskemad vormid, laiendada riiklikku jurisdiktsiooni ning näha ette ohvritele pakutav minimaalne abi. Nõukogu 15. märtsi 2001. aasta raamotsuses 2001/220/JSK (ohvrite seisundi kohta kriminaalmenetluses) ⁽⁶⁾ on sätestatud ohvrite õigused kriminaalmenetluses, sealhulgas õigus kaitsele ja hüvitisele. \Rightarrow Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2012/29/EL¹⁶ on ette nähtud ohvrite õigused kõigile kuriteoohvritele, sealhulgas seksuaalse kuritarvitamise lapsohvritele. Nende õiguste hulka kuuluvad õigus saada teavet, õigust saada tuge ja kaitset vastavalt ohvri individuaalsetele vajadustele, teatavad menetlusõigused ning õigus otsusele kurjategijalt hüvitise saamise kohta. Kuriteoohvrite õiguste direktiivi läbivaatamise ettepanekuga tugevdatakse veelgi kuriteoohvrite õigusi ELis, sealhulgas lapsohvrite õigust saada tuge ja kaitset¹⁷. Käesolev direktiiv tugineb kuriteoohvrite õiguste direktiivile ja on kohaldatav lisaks sellele. \Leftarrow Lisaks hõlbustatakse nõukogu 30. novembri 2009. aasta raamotsuse 2009/948/JSK (kohtualluvuskonflikti vältimise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses)¹⁸ rakendamisega laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno \boxtimes laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali \boxtimes eest süüdistuse esitamise kooskõlastamist. \Rightarrow Kui süüdistuse esitamine sellises asjas kuulub rohkem kui ühe liikmesriigi kohtualluvusse, peaksid asjaomased liikmesriigid tegema koostööd, et määrata kindlaks, millises liikmesriigis on parimad eeldused süüdistuse esitamiseks. Kui asjaomaste liikmesriikide pädevad~~

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded (ELT L 315, 14.11.2012, lk 57).

¹⁷ COM(2023) 424 final, 12. juuli 2023.

¹⁸ Nõukogu 30. novembri 2009. aasta raamotsus 2009/948/JSK kohtualluvuskonfliktide vältimise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses (ELT L 328, 15.12.2009, lk 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2009/948/oj).

asutused otsustavad koostöö või nõukogu raamotsuse 2009/948/JSK¹⁹ kohaselt peetud otsekonsultatsioonide tulemusel koondada kriminaalmenetluse ühte liikmesriiki kriminaalmenetluse üleandmise kaudu, tuleks menetluse üleandmise suhtes kohaldada määrust (EL) .../... [kavandatav määrus kriminaalmenetluste üleandmise kohta]²⁰.↵

↓ 2011/93/EL põhjendus 5

- (6) ÜRO lapse õiguste konventsiooni artikli 34 kohaselt kohustuvad osalisriigid kaitsma last kõikide seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise vormide eest. ÜRO lapse õiguste konventsiooni 2000. aasta laste müüki, lasteprostitutsiooni ja -pornograafiat käsitlev fakultatiivprotokoll ning eelkõige Euroopa Nõukogu 2007. aasta konventsioon laste kaitse kohta seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest on olulised meetmed, millega tõhustada rahvusvahelist koostööd kõnealuses valdkonnas.

↓ 2011/93/EL põhjendus 6
(kohandatud)
⇒ uus

- (7) Rasked kuriteod, nagu laste seksuaalne ärakasutamine ja ~~lasteporno~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutav materjal ☒, nõuavad terviklikku lähenemisviisi, mis hõlmab teo toimepanijate suhtes kriminaalmenetluse läbiviimist, lapsohvrite kaitset ja kõnealuste kuritegude tõkestamist ⇒, sealhulgas sellisel kujul, milliseks need kuriteod on viimasel ajal muutunud ja milliseks muutumist on võimalik ette näha, arvestades et nende toimepanemiseks kasutatakse üha enam võrgutehnoloogiad. Selleks tuleb praegust õigusraamistikku ajakohastada, et tagada selle jätkuv tulemuslikkus. ↵ Nimetatud süütegude vastase võitlusega seotud meetmete rakendamisel tuleb esikohale seada lapse huvid, nagu see on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja ÜRO lapse õiguste konventsioonis. ~~Raamotsus 2004/68/JSK tuleks asendada uue õigusaktiga, mis pakuks tervikliku õigusliku raamistiku selle eesmärgi saavutamiseks.~~

↓ 2011/93/EL põhjendus 7
(kohandatud)

- (8) Käesolev direktiiv peaks tervikuna täiendama Euroopa Parlamendi ja nõukogu ~~5. aprilli 2011. aasta~~ direktiivi 2011/36/EL ~~(milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/629/JSK)~~,²¹ kuna mõned inimkaubanduse ohvrid on olnud ka seksuaalse kuritarvitamise või ärakasutamise lapsohvrid.

¹⁹ Nõukogu 30. novembri 2009. aasta raamotsus 2009/948/JSK kohtualluvuskonfliktide vältimise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses (ELT L 328, 15.12.2009, lk 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2009/948/oj).

²⁰ COM(2023) 185 final.

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta direktiiv 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset ja millega

↓ 2011/93/EL põhjendus 8
(kohandatud)

- (9) Seoses ~~pornograafilise~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist sisaldava ☒ etteastega seotud tegude kriminaliseerimisega viidatakse käesolevas direktiivis tegudele, mis kujutavad endast publikule suunatud organiseeritud elavat esitust, mistõttu kõnealune määratlus ei hõlma individuaalset suhtlemist nõusolevate eakaaslaste, seksuaalse enesemääramise ikka jõudnud laste ja nende partnerite vahel.
-

↓ 2011/93/EL põhjendus 9
(kohandatud)

⇒ uus

- (10) ~~Laste porno~~ ☒ Laste seksuaalset kuritarvitamist kujutav materjal ☒ hõlmab sageli visuaalseid materjale, milles kujutatakse laste seksuaalset kuritarvitamist täiskasvanute poolt. See võib samuti hõlmata kujutisi lastest, kes on kaasatud ühemõtteliselt seksuaalsesse tegevusse, või nende suguelunditest, kui selliseid visuaalseid materjale toodetakse või kasutatakse eelkõige seksuaalsel eesmärgil ning kasutatakse ära lapse teadmisel või teadmata. Lisaks hõlmab ~~laste porno~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali ☒ mõiste samuti realistlikke kujutisi lapsest, kes on kaasatud või on kujutatud kaasatuna ühemõtteliselt seksuaalsesse tegevusse eelkõige seksuaalsel eesmärgil ⇒ , ja nn pedofiili käsiraamatuid ⇐.
-

↓ uus

- (11) Uuringud on näidanud, et laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali leviku piiramine ei ole oluline mitte ainult selleks, et vältida kuritarvitamist kujutavate piltide ja videote levitamisega seotud taasohvristamist, vaid see on ka õigusrikkujatega seotud oluline ennetusvorm, sest juurdepääs laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavale materjalile on sageli esimene samm füüsilise kuritarvitamise suunas, olenemata sellest, kas materjal kujutab tegelikku või lihtsalt realistlikku kuritarvitamist ja ärakasutamist. Jätkub selliste tehisintellekti rakenduste arendamine, mis suudavad luua realistlikke kujutisi, mida ei ole võimalik eristada tegelikest kujutistest, ning laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavate nn süvavõltsingute (piltide ja videote) arv kasvab lähiaastatel eeldatavasti hüppeliselt. Lisaks ei ole kehtiva määratlusega täielikult hõlmatud selliste liit-, laiendatud ja virtuaalreaalsuse keskkondade väljatöötamine, kus kasutatakse avatari, sealhulgas sensoorset tagasisidet, nt selliste seadmete abil, mis võimaldavad tajuda puudutust. Sõnaselge viite lisamine „reproduktsoonidele ja esitustele“ peaks tagama, et laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali määratlus hõlmab neid ja tulevasi tehnoloogilisi lahendusi piisavalt tehnoloogianeutraalsel ja seega tulevikukindlal viisil.
-

asendatakse nõukogu raamotsus 2002/629/JSK (ELT L 101, 15.4.2011, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/36/oj>)

- (12) Laste seksuaalse kuritarvitamisega seotud süütegude ennetamiseks peaks laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali määratlus hõlmama nn pedofiili käsiraamatuid. Pedofiili käsiraamatutes antakse nõu selle kohta, kuidas leida lapsi, neid peibutada ja kuritarvitada ning kuidas hoiduda tuvastamisest ja kohtu alla sattumisest. Kuna selliste käsiraamatutega lõhutakse barjääri, mis ei lase õigusrikkujal tegutsema hakata, ja pakutakse vajalikku oskusteavet, aitavad need õigusrikkujaid tegudele õhutada ja toetavad seksuaalse kuritarvitamise toimepanemist. Pedofiili käsiraamatute levik veebis on juba sundinud mõningaid liikmesriike muutma oma kriminaalõigust ning kriminaliseerima sõnaselgelt selliste käsiraamatute omamise ja levitamise. Vähesse ühtlustamise tagajärjel on kaitse tase ELis ebaühtlane.

↓ 2011/93/EL põhjendus 10

- (13) Puue ei kujuta iseenesest automaatselt võimetust anda nõusolekut seksuaalsuhteks. Sellise puude ärakasutamine lapsega seksuaaltegevuses osalemise eesmärgil tuleks siiski kriminaliseerida.

↓ 2011/93/EL põhjendus 11
(kohandatud)

- (14) Materiaalõiguslike kriminaalõiguse normide vastuvõtmisel peaks liit tagama asjaomaste õigusaktide ühtsuse, eelkõige karistuste määra osas. ~~Võttes arvesse Lissaboni lepingut, tuleks meele pidada nõukogu 24. 25. aprilli 2002. aasta järelduki karistuste ühtlustamisel kohaldatavate põhimõtete kohta, milles on märgitud karistuste neli määra.~~ Kuna käesolev direktiiv sisaldab erakordselt palju eri süütegusid, on erinevate raskusastmete kajastamiseks vaja, et karistuste määrad oleksid diferentseeritud täpsemalt, kui liidu õigusaktides peaks tavaliselt olema sätestatud.

↓ 2011/93/EL põhjendus 12
(kohandatud)

⇒ uus

- (15) Laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise raskete vormide suhtes tuleks kohaldada tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi. Kõnealused rasked vormid hõlmavad eelkõige laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise erinevaid vorme, mida soodustab info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamine, näiteks internetis laste ahvatlemine seksuaalsuhte eesmärgil suhtlusvõrkude ja jututubade abil. Samuti tuleks ~~lasteporno~~ ⊗ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali ⊗ mõiste selgemalt määratleda ja ühtlustada see määratlus rahvusvahelistes õigusaktides kasutatavaga. ⇒ Üldisemalt tuleks käesolevas direktiivis kasutatud terminid viia kooskõlla tunnustatud rahvusvaheliste standarditega, nagu asutustevahelise töörühma poolt 28. jaanuaril 2016 Luxembourgis vastu võetud terminoloogiasuunised laste kaitseks seksuaalse ärakasutamise ja seksuaalse kuritarvitamise eest. ⇐

↓ 2011/93/EL põhjendus 13

- (16) Käesolevas direktiivis osutatud süütegude eest ettenähtud vangistuse maksimummäärasid tuleks kohaldada vähemalt selliste süütegude kõige raskemate vormide puhul.
-

↓ 2011/93/EL põhjendus 14
(kohandatud)

- (17) Selleks et saavutada laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning ~~lasteporno~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjaliga ☒ seotud süütegude puhul käesolevas direktiivis ette nähtud vangistuse maksimummäär, võivad liikmesriigid, arvestades oma siseriiklikku õigust, kõnealuste süütegude eest siseriiklikes õigusaktides ette nähtud vangistuse määrasid liita.
-

↓ 2011/93/EL põhjendus 15
(kohandatud)

⇒ uus

- (18) Käesoleva direktiiviga ~~kohustatakse~~ ⇒ tuleks kohustada ⇐ liikmesriike nägema siseriiklikes õigusaktides ette sellised kriminaalkaristused, mis on seotud laste seksuaalse kuritarvitamise, seksuaalse ärakasutamise ja ~~lasteporno~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali ☒ vastast võitlust käsitlevate liidu õiguse sätetega. Käesolev direktiiv ei ~~kehtesta~~ ⇒ tohiks kehtestada ⇐ kohustusi seoses selliste karistuste ~~ega~~ ☒ või ☒ muude olemasolevate õiguskaitse süsteemide rakendamisega üksikjuhtumite puhul.
-

↓ 2011/93/EL põhjendus 16

- (19) Eelkõige nendel juhtudel, kui käesolevas direktiivis osutatud süütegusid pannakse toime rahalise kasu saamise eesmärgil, kutsutakse liikmesriike üles kaaluma, kas lisaks vangistusele tuleks ette näha rahatrahvid.
-

↓ 2011/93/EL põhjendus 17
(kohandatud)

⇒ uus

- (20) ~~Lasteporno~~ ☒ Laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava ☒ ☒ materjali ☒ kontekstis võimaldab termin „õigusvastane“ pakkuda liikmesriikidel kaitset sellise ~~„pornograafilise materjaliga“~~ seotud tegevuse suhtes, ⇒ mis võib endast kujutada laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavat materjali, kuid ⇐ millel on näiteks meditsiini- või teaduslane või samalaadne eesmärk. Samuti võimaldab see riigi õiguspädevuse raames toimuvat tegevust, näiteks juhul, kui ~~lasteporno~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavat materjali ☒ valdavad õiguspäraselt ametiasutused selleks, et

viia läbi kriminaalmenetlust või ära hoida, avastada või uurida kuritegusid ⇒, ning selliste organisatsioonide tegevust, mis võitlevad avalikes huvides laste seksuaalse kuritarvitamise vastu, kui organisatsiooni on volitanud selle liikmesriigi pädevad asutused, kus organisatsioon on asutatud. Kõnealuse tegevuse hulka kuulub eeskätt veebikasutajatelt ja teistelt laste seksuaalse kuritarvitamise vastu avalikes huvides võitlevatelt organisatsioonidelt teadete vastuvõtmine sellise materjali kohta, mille suhtes on kahtlus, et see on laste seksuaalset kuritarvitamist kujutav materjal, nende teadete analüüsimine ja koostamine, sealhulgas teadetes osutatud materjali majutamise asukoha kindlaksmääramine, samuti otsingute tegemine laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali levitamise tuvastamiseks. ⇐ Lisaks ei välista see termin „õigusvastane“ ☒ õiguskaitset ega samalaadseid asjakohaseid põhimõtteid, mis vabastavad isiku vastutusest teatavatel tingimustel, näiteks juhul, kui on olemas telefoni või interneti teel toimivad vihjeliinid nendest juhtumitest teatamiseks.

↓ 2011/93/EL põhjendus 18
(kohandatud)

- (21) Kriminaliseerida tuleks ~~lastepornole~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavale materjalile ☒ juurdepääsu teadlik taotlemine info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil. Vastutusele võtmiseks peaks isik nii sisenema tahtlikult ~~lastepornot~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjaliga ☒ sisaldavale veebisaidile ☒ veebiaadressile ☒ kui ka teadma, et seal ~~selliseid visuaalseid materjale~~ ☒ sellist materjali ☒ leidub. Karistusi ei tohiks kohaldada isikute suhtes, kes juhuslikult satuvad ~~lastepornot~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavat materjali ☒ sisaldavatele veebisaitidele ☒ veebiaadressidele ☒. Süüteo tahtlikkust võib järeldada eelkõige asjaolust, et see on korduv, või et süüteod pandi toime tasulise teenuse kaudu.

↓ 2011/93/EL põhjendus 19
⇒ uus

- (22) Lapse ahvatlemine seksuaalsel eesmärgil on interneti kontekstis iseäranine oht, sest Internet pakub kasutajatele ennenägematut anonüümsust, sest neil on võimalus varjata oma tegelikku isikut ja tundemärke, näiteks vanust. ⇒ Viimase kümne aasta jooksul on info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamine andnud süütegude toimepanijatele võimaluse saada lastega kontakti üha lihtsamalt, kusjuures suhtlus algab sageli sellega, et süüteo toimepanija ahvatleb lapse kompromiteerivasse olukorda, näiteks teeseldes, et on lapse eakaaslane, või pettes või meelitades last muul viisil. Kuna võimalused lastele juurde pääseda on suurenenud, on hakanud kiiresti levima sellised nähtused nagu seksuaalne väljapressimine (st ähvardatakse jagada ohvrit kujutavat intiimset materjali, et saada raha, laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavat materjali või muud kasu), mis mõjutab nii seksuaalse enesemääramise east nooremaid lapsi kui ka sellesse ikka jõudnud lapsi. Viimastel aastatel on esile kerkinud palju organiseeritud kuritegelikke rühmitusi, kes tegelevad seksuaalse väljapressimisega ja on eeskätt sihikule võtnud teismelised poisid, mis on toonud kaasa mitu juhtumit, kus need lapsed on endalt elu võtnud. Seepärast on äärmisel oluline, et kõik need nähtused oleksid liikmesriikide õiguses asjakohaselt

reguleeritud. ⇐ Samal ajal tunnistavad liikmesriigid, kui oluline on võidelda lapse seksuaalsel eesmärgil ahvatlemisega ka väljaspool interneti, eelkõige siis, kui see ei toimu info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil. Liikmesriike ergutatakse kriminaliseerima sellist tegevust, kus lapse ahvatlemine süüteo toimepanijaga kohtumiseks seksuaalsel eesmärgil toimub lapse juuresolekul või läheduses, nagu spetsiaalne ettevalmistus süüteoks, katse käesolevas direktiivis osutatud süütegusid toime panna, või kui selline tegevus on seksuaalse kuritarvitamise erivorm. Sõltumata sellest, milline õiguslik lahendus valitakse alaealiste *off-line*-ahvatlemise kriminaliseerimiseks, peaksid liikmesriigid tagama, et nad viivad selliste süütegude toimepanijate suhtes läbi kriminaalmenetluse.

⇓ uus

- (23) Võttes arvesse tehnoloogia arengut viimasel ajal ning eelkõige liit-, laiendatud ja virtuaalreaalsuse keskkondade väljatöötamist, ei tohiks laste ahvatlemise kriminaliseerimisel piirduda suuliste vestluste, tekstivestluste ja e-kirja teel peetavate vestlustega, vaid hõlmata tuleks ka kontaktid ja suhtlus liit-, laiendatud või virtuaalreaalsuse keskkonnas, samuti laste ulatuslik ahvatlemine selleks treenitud juturobotite abil, kuna tehisintellekti rakenduste prognoositavat arengut silmas pidades eeldatakse selle nähtuse laiemat levikut. Seetõttu tuleks väljendit „info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil“ mõista piisavalt laialt, et hõlmata kõik need suundumused tehnoloogia arengus.
-

↓ 2011/93/EL põhjendus 20
(kohandatud)

⇒ uus

- (24) Käesoleva direktiiviga ei reguleerita liikmesriikide poliitikat vastastikusel nõusolekul põhineva seksuaaltegevuse suhtes, mis võib hõlmata lapsi ja mida võib käsitada inimese arengu juurde kuuluva seksuaalsuse avastamisena, võttes arvesse erinevaid kultuurilisi ja õigustavasid ning laste ja teismeliste suhete loomise ja säilitamise uusi vorme, milleks muu hulgas kasutatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat. ~~Nimetatud küsimused ei kuulu käesoleva direktiivi kohaldamisalasse.~~ Liikmesriigid, kes kasutavad käesolevas direktiivis osutatud võimalusi, teevad seda oma pädevuse raames. ⇒ Täpsemalt peaks liikmesriikidel olema võimalik vabastada kriminaliseerimisest vastastikusel nõusolekul põhinev seksuaaltegevus, milles osalevad üksnes seksuaalse enesemääramise ikka jõudnud lapsed, samuti eakaaslaste vastastikusel nõusolekul põhinev seksuaaltegevus. Kõnealuse artikli muudatuste eesmärk on täpsustada erandi kohaldamisala, pidades silmas asjaolu, et mõned liikmesriigid näivad olevat tõlgendanud selle algset sõnastust liiga laialt (nt vabastades kriminaliseerimisest vastastikusel nõusolekul põhineva seksuaaltegevuse alaealise ja mis tahes vanuses täiskasvanu vahel, keda loetakse märkimisväärselt vanusevahest hoolimata „eakaaslasteks“). ⇐

↓ 2011/93/EL põhjendus 21

- (25) Liikmesriigid peaksid oma siseriiklikus õiguses nägema ette raskendavad asjaolud kooskõlas nende õigussüsteemis raskendavaid asjaolusid reguleerivate eeskirjadega. Nad peaksid tagama, et kõnealused raskendavad asjaolud on kohtunikele kaalumiseks teada õigusrikkujatele karistuse määramisel, kuigi kohtunikud ei ole kohustatud kõnealuseid raskendavaid asjaolusid arvesse võtma. Raskendavaid asjaolusid ei peaks liikmesriikide õiguses ette nägema, kui see ei ole oluline, arvestades konkreetse süüteo laadi. Riigi tasandil tuleks hinnata käesolevas direktiivis ettenähtud eri raskendavate asjaolude olulisust eraldi iga käesolevas direktiivis osutatud süüteo puhul.

↓ 2011/93/EL põhjendus 22

- (26) Füüsilist või vaimset teovõimetust tuleks käesoleva direktiivi raames mõista kui seisundit, mis hõlmab ka uimastite ja alkoholi mõjust tulenevat füüsilist või vaimset teovõimetust.

↓ 2011/93/EL põhjendus 23
(kohandatud)

⇒ uus

- (27) Laste seksuaalse kuritarvitamise vastases võitluses tuleks täies ulatuses ära kasutada olemasolevaid vahendeid kriminaaltulu konfiskeerimiseks ja arestimiseks, nagu rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise ÜRO konventsioon²² ja selle protokollid, Euroopa Nõukogu 1990. aasta rahapesu ning kriminaaltulu avastamise, arestimise ja konfiskeerimise konventsioon, nõukogu 26. juuni 2001. aasta raamotsus 2001/500/JSK,²³ ~~(milles käsitletakse rahapesu ning kuriteovahendite ja kuritegelikul teel saadud tulu kindlakstegemist, uurimist, blokeerimist, arestimist ja konfiskeerimist) ning nõukogu 24. veebruari 2005. aasta raamotsus 2005/212/JSK²⁴ (mis käsitleb kuritegevusega seotud tulu, kuriteovahendite ja omandi konfiskeerimist)~~ ⇒ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv [.../.../...]²⁵ ⇐. Tuleks julgustada käesolevas direktiivis osutatud süütegude puhul arestitud ja konfiskeeritud kuriteovahendite ja kriminaaltulu kasutamist ohvrite toetamiseks ja kaitseks.

²² ELT L 261, 6.8.2004, lk 70

²³ Nõukogu 26. juuni 2001. aasta raamotsus 2001/500/JSK, milles käsitletakse rahapesu ning kuriteovahendite ja kuritegelikul teel saadud tulu kindlakstegemist, uurimist, blokeerimist, arestimist ja konfiskeerimist (EÜT L 182, 5.7.2001, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2001/500/oj)

²⁴ Nõukogu 24. veebruari 2005. aasta raamotsus 2005/212/JSK, mis käsitleb kuritegevusega seotud tulu, kuriteovahendite ja omandi konfiskeerimist (ELT L 68, 15.3.2005, lk 49, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2005/212/oj).

²⁵ COM(2022) 245, 25.5.2022.

↓ 2011/93/EL põhjendus 24
(kohandatud)

⇒ uus

- (28) Käesolevas direktiivis osutatud süütegude ohvrite puhul tuleks vältida sekundaarset ohvristamist. ⇒ Näiteks ja ilma et see mõjutaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2016/800²⁶ sätestatud kaitsemeetmeid, ⇨ peaks liikmesriikides, kus prostitutsioon või pornograafilises teoses esinemine on karistatav siseriikliku kriminaalõiguse kohaselt, peaks olema kõnealuse õiguse kohaselt võimalik süüdistust mitte esitada või karistust mitte määrata siis, kui laps on sooritanud asjaomased teod, olles ise seksuaalse ärakasutamise ohver, või kui last sunniti lastepornos ⇒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavas materjalis ⇨ osalema. ⇒ Terminit „sunniti“ tuleks käesoleval juhul mõista nii, et lisaks olukordadele, kus laps pandi tegutsema, kasutades jõudu või sundi, hõlmab see ka olukordi, kus laps tegutseb ahvatlemise tulemusel, ilma et oleks kasutatud jõudu või sundi. ⇨

↓ 2011/93/EL põhjendus 25

- (29) Kriminaalõiguse ühtlustamise vahendina nähakse käesolevas direktiivis ette karistuste määrad, mida tuleks kohaldada, ilma et see piiraks liikmesriikide konkreetset kriminaalpoliitikat seoses lapse vastu seksuaalsüüteo toime pannud isikutega.

↓ 2011/93/EL põhjendus 26

- (30) Tuleks hõlbustada süütegude uurimist ja süüdistuste esitamist kriminaalmenetluses, et võtta arvesse lapsohvri ees seisvat raskust teatada seksuaalsest kuritarvitamisest ja teo toimepanijate anonüümsust küberruumis. Selleks et tagada käesolevas direktiivis osutatud süütegude edukas uurimine ja nende eest süüdistuse esitamine, ei tohiks kriminaalmenetluse alustamine põhimõtteliselt sõltuda ohvri või tema esindaja poolt süüteost teatamisest või kuriteo asjaolude kohta avalduse esitamisest. ~~Kriminaalmenetluse läbiviimiseks piisava tähtsaja pikkus tuleks kindlaks määrata kooskõlas siseriikliku õigusega.~~

↓ uus

- (31) Laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ohvrid ei suuda sageli kuriteost teatada mitukümmend aastat pärast selle asetleidmist häbi, süütunde ja enesesüüdistamise tõttu, mille põhjuseks võib muu hulgas olla seksuaalset kuritarvitamist ümbritsev sotsiaalne ja kultuuriline häbimärgistamine, laste kuritarvitamise salajasus, kuriteo toimepanija ähvardav või süüdistav käitumine ja/või trauma. Erinevalt muude vägivallakuritegude toimepanijatest jätkavad laste seksuaalse

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/800, mis käsitleb kriminaalmenetluses kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatisi (ELT L 132, 21.5.2016, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/800/oj>).

kuritarvitamise ja ärakasutamise toimepanijad tegutsemist kuni kõrge eani ja kujutavad endast jätkuvalt ohtu lastele. Seda silmas pidades saab laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamisega seotud kuritegusid tulemuslikult uurida ja nende eest süüdistusi esitada ning ohvritele asjakohast abi ja tuge pakkuda ainult juhul, kui kuritegude aegumistähtaeg võimaldab ohvritel nendest teatada märkimisväärselt pikema aja jooksul.

↓ 2011/93/EL põhjendus 27
(kohandatud)

⇒ uus

- (32) Käesolevas direktiivis osutatud süütegude uurimise ja nende eest süüdistuste esitamise eest vastutavatele isikutele tuleks teha kättesaadavaks tõhusad uurimisvahendid. Kõnealuste vahendite hulka võiksid kuuluda telefonikõnede pealtkuulamine ja kirjavahetusega tutvumine, varjatud jälgimine (sealhulgas elektrooniline jälgimine), pangakontode jälgimine või muu finantsuurimine, võttes muu hulgas arvesse proportsionaalsuse põhimõtet ning uuritavate süütegude laadi ja raskust. ~~Vajaduse korral ja k~~ K ~~o~~oskõlas siseriikliku õigusega peaks selliste vahendite hulka kuuluma ka õiguskaitseasutuste võimalus kasutada internetis variidentiteeti ⇒ ja levitada kohtu järelevalve all laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavat materjali. Nõue, et liikmesriigid võimaldaksid selliste uurimismeetodite kasutamist, on äärmiselt oluline, et tagada laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamisega seotud kuritegude tulemuslik uurimine ja nende eest süüdistuse esitamine. Kuna enamikul juhtudel hõlbustavad või võimaldavad selliste kuritegude toimepanekut veebipõhised vahendid, mistõttu need kuriteod on oma laadilt piiriülesed, on varjatud operatsioonid ja nn meepurkide kasutamine osutunud laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamisega seotud kuritegude puhul eriti tulemuslikeks uurimisvahenditeks. Selleks et tagada kõnealuste kuritegude tulemuslik uurimine ja süüdistuste esitamine, peaksid liikmesriikide pädevad asutused tegema koostööd ka Europoliga ja Eurojustiga kaudu ning Europoliga ja Eurojustiga vastavalt nende asutuste pädevusele ja kooskõlas kohaldatava õigusraamistikuga. Pädevad asutused peaksid samuti jagama omavahel ja komisjoniga teavet uurimiste ja süüdistuste esitamise käigus tekkinud probleemide kohta. ⇐

⇓ uus

- (33) Uurimise seisukohast on eriti keerulised mõned veebis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise vormid, näiteks laste seksuaalse kuritarvitamise voogedastus reaalajas, kus füüsiliselt tegelevad laste kuritarvitamisega kolmandas riigis asuvad isikud, kes teevad seda ELis asuvate kurjategijate nõudel ja kellele selle eest makstakse, kuna laste seksuaalsest kuritarvitamisest, mida edastatakse voogedastuse teel, ei jää tavaliselt maha pilte ega salvestatud jälgi. Koostöö Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/65/EÜ²⁷ artikli 2 punktis b määratletud finantsteenuste ja teiste

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2002. aasta direktiiv 2002/65/EÜ, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturstust ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/619/EMÜ

asjaomaste teenuseosutajatega võib olla otsustava tähtsusega, et lahendada selliste kuritegude uurimisel ja nende eest süüdistuse esitamisel esinevaid probleeme. Seega peaksid liikmesriigid, selleks et tagada süütegude tulemuslik uurimine ja nende eest süüdistuse esitamine, kaaluma raamistike loomist tihedaks koostööks finantsteenuste ja muude asjaomaste teenuste, näiteks reaalajas voogedastuse teenuste osutajate vahel. See vähendaks karistamatust ja tagaks, et kõiki käesoleva direktiiviga hõlmatud süütegusid on võimalik tulemuslikult uurida, kasutades spetsiaalseid ja asjakohaseid vahendeid ja ressursse.

↓ 2011/93/EL põhjendus 28

⇒ uus

- (34) Liikmesriigid peaksid julgustama iga isikut, kellel on teavet lapse seksuaalse kuritarvitamise või ärakasutamise kohta või kes seda kahtlustab, teatama sellest pädevatele asutustele. ⇒ Eelkõige peaksid liikmesriigid tegema lastele kättesaadavaks teabe selle kohta, millised on võimalused kuritarvitamisest teatada, sealhulgas abitelefoni kohta. ⇐ Iga liikmesriigi ülesanne on määrata kindlaks pädevad asutused, kellele saab sellistest kahtlustest teatada. Kõnealused pädevad asutused ei peaks olema seotud ainult lastekaitse- või asjakohaste sotsiaalteenuste osutamisega. Nn heas usus kahtlustamise nõude eesmärk peaks olema vältida, et kujutletavaid või tõele mittevastavaid asjaolusid esitataks kuritahtlikel eesmärkidel.

↓ 2011/93/EL põhjendus 29

(kohandatud)

- (35) Jurisdiktsiooni käsitlevaid eeskirju tuleks muuta tagamaks, et lapsi seksuaalselt kuritarvitava või ära kasutava liidust pärit isiku suhtes saaks kriminaalmenetluse läbi viia isegi juhul, kui ta paneb kuriteo toime väljaspool liitu, eelkõige seksiturismi raames. ~~Lastega seotud seksiturismi~~ ☒ Termini „laste seksuaalne ärakasutamine reisidel ja turismis“ ☒ all tuleks mõista laste seksuaalset ärakasutamist isiku või isikute poolt, kes reisivad oma tavapärasest keskkonnast sihtkohta välismaal, kus neil on lastega seksuaalkontakt. Kui ~~lastega seotud seksiturism~~ ☒ laste seksuaalne ärakasutamine reisidel ja turismis ☒ toimub väljaspool liitu, ergutatakse liikmesriike taotlema olemasolevate riiklike ja rahvusvaheliste vahendite, sealhulgas väljaandmist käsitlevate kahe- või mitmepoolsete lepingute abil vastastikust abi või kohtumenetluse üleviimist, et parandada koostööd kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega seksiturismiga võitlemiseks. Liikmesriigid peaksid edendama avatud dialoogi ja suhtlust liiduväliste riikidega, et oleks võimalik alustada asjakohaste siseriiklike õigusaktide kohaselt kriminaalmenetlust süütegudes kahtlustatavate suhtes, kes reisivad ~~lastega seotud seksiturismi eesmärgil~~ ☒ eesmärgiga lapsi reisidel ja turismis seksuaalselt ära kasutada ☒ liidu piires väljaspool.

ning direktiive 97/7/EÜ ja 98/27/EÜ (EÜT L 271, 9.10.2002, lk 16, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2002/65/oj>).

- (36) Meetmeid lapsohvrite igakülgseks kaitsmiseks võetakse lapsohvrite huvides, arvestades hinnangut nende vajadustele. Laste tulemuslik kaitse nõuab kogu ühiskonda hõlmavat lähenemisviisi. Kõik asjaomased ametiasutused ja teenistused peaksid töötama üheskoos, et last kaitsta ja toetada nii, nagu on laste huvides parim, ning asetama lapse oma töö keskmesse. ⇒ Barnahusi mudel, mille järgi luuakse lapsesõbralik keskkond, kus töötavad kõigi asjaomaste valdkondade spetsialistid, on praegu kõige tänapäevasem näide lapsesõbralikust lähenemisviisist õiguskaitsele ja taasohvristamise vältimisele. Käesoleva direktiivi asjakohased sätted tuginevad selle mudeli põhimõtetele. Selle mudeli eesmärk on tagada, et kõigi laste puhul, kes on seotud laste kuritarvitamise või laste seksuaalse ärakasutamise uurimisega, viidaks läbi kvaliteetne hindamine lapsesõbralikus keskkonnas ning neile pakutaks asjakohast psühhosotsiaalset tuge ja lastekaitseteenuseid. Käesoleva direktiiviga püütakse tagada, et kõik liikmesriigid järgiksid neid põhimõtteid, kuigi selles ei nõuta, et liikmesriigid järgiksid Barnahusi mudelit kui sellist. Kui kriminaaluurimise toimetamiseks on vajalik lapse arstlik läbivaatus, näiteks selleks, et koguda tõendeid kuritarvitamise kohta, peaks see piirduma sellega, mis on rangelt vajalik, et last võimalikult vähe uuesti traumeerida. See nõue ei tohiks takistada muid arstlikke läbivaatusi, mis on vajalikud lapse heaoluks. ⇐ Lapsohvritel peaks olema lihtne juurdepääs ⇒ lapsesõbralikule õigusemõistmisele, ⇐ õiguskaitsevahenditele ning meetmetele huvide konflikti lahendamiseks, kui lapse seksuaalne kuritarvitamine või ärakasutamine toimub perekonnas. Kui lapsele tuleks kriminaaluurimise või -menetluse käigus määrata eriesindaja, võib selleks olla ka juriidiline isik, institutsioon või asutus. Lisaks, kui lapsohvrid pöörduvad pädevate asutuste poole, tuleks neid kaitsta näiteks prostitutsiooni käsitlevates siseriiklikes õigusaktides sätestatud karistuste eest. Ka osalemine kriminaalmenetluses ei tohiks võimaluse korral lapsohvritele põhjustada lisatraumat vestluste tõttu või süüteo toimepanijaga silmsideme tõttu. ⇒ Kõiki menetluses osalevaid asutusi tuleks koolitada lapsesõbraliku õigusemõistmise alal. ⇐ Hea arusaam lastest ja laste reageerimisest traumaatilistele üleelamistele aitavad kindlustada kvaliteetse tunnistuste võtmise ning vähendavad vajalike meetmete võtmisel lastele põhjustatavat stressi. ⇒ Kui lapsohver osaleb kriminaalmenetluses, peaks kohus menetluse läbiviimisel võtma täielikult arvesse tema vanust ja küpsust ning tagama, et menetlus on lapse jaoks ligipääsetav ja arusaadav. ⇐

- (37) Liikmesriigid peaksid ~~koolitama~~ ⇒ andma lapsohvritele spetsiaalselt nende vajadustele kohandatud igakülgset lühi- ja pikaajalist abi ⇐ ~~lühi- ja pikaajalise abi andmist~~. Lapsele seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise tekitatud kahju on märkimisväärne ning sellega tuleks tegeleda ⇒ võimalikult kiiresti pärast ohvri esmast kontakti ametiasutustega. Ohvrite viivitamatu abistamine enne kriminaaluurimist ja -menetlust ning nende ajal on oluline, et vähendada kuritarvitamisega seotud pikaajalist

traumat. Selleks et hõlbustada kiiret abi andmist, sealhulgas asjakohaste tugiteenuste kindlakstegemist, peaksid liikmesriigid välja andma suunised ja protokollid tervishoiu-, haridus- ja sotsiaaltöötajatele, nende hulgas ka abitelefoni töötajatele. ⇐ Seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamisega tekitatud kahju olemuse tõttu tuleks abi anda nii kaua, kui on vaja, et laps paraneks nii füüsilisel kui ka psühholoogilisel tasandil, ning abi võib vaja minna kuni täiseani. Tuleks kaaluda abi ja nõuannete andmise laiendamist lapsohvrite vanematele ⇨, hooldajatele ⇨ või eestkostjatele – kui nad ei ole süüteoga seoses kahtlustatavate hulgas –, et aidata neil lapsohvrit kogu menetluse ajal toetada.

↓ uus

- (38) Laste seksuaalsest kuritarvitamisest ja ärakasutamisest tulenev trauma kestab tihti veel ka täiskasvanueas ning selle pikaajalised tagajärjed takistavad sageli ohvritel kuriteost teatamist ning abi ja toetuse taotlemist aastaid või isegi aastakümneid. Seepärast peaksid liikmesriigid pakkuma kohandatud ja igakülgset lühi- ja pikaajalist abi mitte ainult lapsohvritele, vaid ka täiskasvanutele, kes on lapsena seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ohvriks langenud.

↓ 2011/93/EL põhjendus 32
(kohandatud)

⇨ uus

- (39) ~~Raamotsuses 2001/220/JSK~~ ⇨ Direktiivis 2012/29/EL ⇨ on sätestatud ohvrite õigused kriminaalmenetluses, sealhulgas õigus kaitsesele ja ⇨ õigus saada otsus süüteo toimepanijalt hüvitise saamise kohta ⇨ hüvitisele. ⇨ Kuriteoohvrite õiguste direktiivi läbivaatamise ettepanekuga on ette nähtud kõigi ohvrite õiguste sihipärase muudatused. ⇨ Lisaks ⇨ kõnealuses direktiivis sätestatud õigustele ⇨ tuleks seksuaalse kuritarvitamise, ärakasutamise ja ~~lasteporno~~ ⇨ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali ⇨ lapsohvritele tagada juurdepääs õigusnõustamisele ning, vastavalt ohvrite rollile asjaomases õigussüsteemis, esindamisele, sealhulgas hüvitise taotlemise eesmärgil. Sellist õigusnõustamist ja esindamist võiksid pädevad asutused pakkuda ka hüvitise taotlemiseks riigilt. Õigusnõustamise eesmärk on anda ohvritele võimalus saada teavet ja nõu nende käsutuses olevate erinevate võimaluste kohta. Õigusnõustamist peaks andma isik, kes on saanud vastava õigusliku koolituse, kuid kes ei pea tingimata olema jurist. Õigusnõustamist ja esindamist vastavalt ohvrite rollile asjaomases õigussüsteemis tuleks pakkuda liikmesriikide endi menetluste kohaselt tasuta vähemalt juhul, kui ohvril ei ole piisavalt rahalisi vahendeid.

↓ uus

- (40) Määrusega [...]/.../EL, millega kehtestatakse eeskirjad laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks ja tõkestamiseks]²⁸ loodud laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamise ja

²⁸ COM (2022) 209, 11.5.2022.

tõkestamise ELi keskus (edaspidi „ELi keskus“) peaks toetama liikmesriikide pingutusi ennetustegevuse ja ohvritele abi pakkumise vallas käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmisel. Keskus peaks aitama kaasa heade tavade vahetamisele liidus ja mujal. ELi keskus peaks soodustama dialoogi kõigi asjaomaste sidusrühmade vahel, et aidata välja töötada tipptasemel ennetusprogramme. Lisaks, tehes koostööd liikmesriikidega ja panustades laste seksuaalset kuritarvitamist ja seksuaalset ärakasutamist käsitlevate andmete kogumise standardimisse liidus, peaks ELi keskus aitama toetada tõenduspõhist poliitikat nii ennetuse kui ka ohvrite abistamise valdkonnas. Liikmesriigid peaksid oma riigisisest korraldusest lähtudes asjakohasel viisil ning võttes arvesse vajadust minimaalse struktuuri ja kindlaksmääratud ülesannete järele looma riiklikud asutused või samaväärsed üksused, mis suudaksid hinnata laste seksuaalse kuritarvitamise suundumusi, koguda statistikat, mõõta laste seksuaalse kuritarvitamise ennetamise ja tõkestamise meetmete tulemusi ning anda kõnealustest suundumustest, statistikast ja tulemustest korrapäraselt aru. Need riiklikud asutused peaksid tegutsema riikliku kontaktpunktina ja rakendama oma töös integreerivat eri sidusrühmi ühendavat lähenemisviisi. Lisaks peaksid liikmesriigid looma riiklikul tasandil vajalikud mehhanismid, et tagada tulemuslik koordineerimine ja koostöö kõigi asjaomaste avaliku ja erasektori osalejate vahel, kui töötatakse välja ja rakendatakse meetmeid, et ennetada ja tõkestada laste seksuaalset kuritarvitamist ja laste seksuaalset ärakasutamist nii internetis kui ka väljaspool seda, ning hõlbustada koostööd ELi keskuse ja komisjoniga.

↓ uus

- (41) Liikmesriigid võivad määrata käesoleva direktiiviga ette nähtud riiklikeks asutusteks või samaväärseteks mehhanismideks juba olemasolevad asutused või üksused, näiteks riiklikud koordineerivad asutused, mis on määratud kooskõlas määrusega [.../.../EL *laste seksuaalse kuritarvitamise ennetamise määruse ettepanek*], kui see on kooskõlas vajadusega tagada, et neile käesoleva direktiiviga pandud ülesandeid täidetakse tulemuslikult ja täielikult.

↓ 2011/93/EL põhjendus 33
(kohandatud)

⇒ uus

- (42) Liikmesriigid peaksid võtma meetmed, et ära hoida või keelata teod, mis on seotud laste seksuaalse kuritarvitamise ja ~~lastega seotud seksiturismi~~ edendamisega ☒ ning reisidel ja turismis laste seksuaalse kuritarvitamise ja seksuaalse ärakasutamise edendamisega ☒. Kaaluda võiks erinevaid ennetusmeetmeid, nagu turismitööstuse käitumisjuhendi ja isereguleerimismehhanismide koostamine ja tugevdamine, eetikakoodeksi või nn kvaliteedimärkide kehtestamine ⇒ või selgesõnalise poliitika väljatöötamine ⇐ turismiorganisatsioonide jaoks, kes võitlevad ☒ laste seksuaalse kuritarvitamise ja seksuaalse ärakasutamise reisidel ja turismis ☒ ~~lastega seotud seksiturismiga~~. ⇒ Liikmesriigid peaksid kasutama ELi õiguse, riigisisese õiguse ja rahvusvaheliste lepingute alusel nende käsutuses olevaid vahendeid, et hoida ära laste seksuaalset kuritarvitamist ja seksuaalset ärakasutamist turismis ja reisimisel läbi oma territooriumi või oma territooriumi poole, eelkõige võttes kolmandatelt riikidelt asjakohase teabe saamisel sobivaid meetmeid, sealhulgas viies läbi täiendavaid

kontrolle või kehtestades sisenemiskeelu määruse (EL) 2018/1861 (milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist piirikontrolli valdkonnas)²⁹ alusel. ⇐

↓ 2011/93/EL põhjendus 34
(kohandatud)

⇒ uus

- (43) Liikmesriigid peaksid välja töötama laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise tõkestamise poliitika, sealhulgas meetmed laste seksuaalse ärakasutamise kõikide vormide aluseks oleva nõudluse ja laste ohvriks langemise riski vähendamiseks, ~~ja~~ või neid tugevdama, kasutades selleks teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniaid ⇒, muu hulgas kampaaniaid, mis on mõeldud vanematele ja hooldajatele ja ühiskonnale laiemalt, ⇐ ning teadus- ja haridusprogramme. Kõnealuste meetmete puhul peaksid liikmesriigid kasutama lapse õigustel põhinevat lähenemist. Tähelepanu tuleks pöörata sellele, et lastele suunatud teadlikkuse suurendamise kampaaniad oleksid sobivad ja piisavalt lihtsasti mõistetavad ⇒ ning kohandatud vastavalt eri vanuserühmadesse kuuluvate laste, sealhulgas eelkooliealiste laste erivajadustele. Ennetusmeetmetes tuleks laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise nähtusele läheneda terviklikult, käsitledes selle mõõdet internetis ja päriselus ning kaasates kõik asjaomased sidusrühmad. Eelkõige internetis toimuvaga seoses peaksid meetmete hulka kuuluma digikirjaoskuse arendamine, sealhulgas kriitikavõime digimaailma suhtes, mis võimaldaks kasutajatel veebis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise katseid ära tunda ja nendele reageerida, otsida abi ja sellise kuritarvitamise toimepanekut ennetada. Erilist tähelepanu tuleks pöörata laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ennetamisele laste puhul, keda hooldatakse rühmaasutuses ja kes ei ole perepõhisel hooldusel ⇐. ☒ Kui seda ei ole veel tehtud, siis ☒ ~~Samuti~~ tuleks kaaluda ⇒ spetsiaalsete ⇐ usaldus- või vihjeliinide loomist.

↓ 2011/93/EL põhjendus 35
(kohandatud)

- (44) Laste seksuaalsest kuritarvitamisest ja ärakasutamisest teavitamise süsteemi ning abi vajavate laste aitamiseiga seoses tuleks propageerida vihjeliinide (kehtestatud komisjoni ~~15. veebruari 2007. aasta~~ otsusega 2007/116/EÜ³⁰ ~~(millega reserveeritakse riigisisene numeratsiooniala algusega „116“ sotsiaalse väärtusega ühtlustatud teenuste ühtlustatud numbritele)~~) ehk kadunud laste vihjeliini 116 000, kuritegevuse ohvrite vihjeliini 116 006 ning laste abitelefoni 116 111 kasutamist ning tuleks võtta arvesse nende toimimisest saadud kogemusi.

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1861, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist piirikontrolli valdkonnas ning millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ja määrust (EÜ) nr 1987/2006 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1987/2006 (ELT L 312, 7.12.2018, lk 14–55, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1861/oj>).

³⁰ Komisjoni 15. veebruari 2007. aasta otsus nr 2007/116/EÜ, millega reserveeritakse riigisisene numeratsiooniala algusega „116“ sotsiaalse väärtusega ühtlustatud teenuste ühtlustatud numbritele (ELT L 49, 17.2.2007, lk 30, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2007/116\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2007/116(1)/oj)).

- (45) Organisatsioonid, mis tegelevad laste seksuaalse kuritarvitamise tõkestamisega avalikes huvides, näiteks INHOPE'i vihjeliinide võrgustiku liikmed, on mitmes liikmesriigis tegutsenud juba aastaid, tehes koostööd õiguskaitseasutuste ja teenuseosutajatega, et hõlbustada laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali eemaldamist internetist ja sellest teatamist. See töö aitab vähendada taasohvristamist, piirates ebaseadusliku materjali levikut internetis, ning võib anda õiguskaitseasutustele tõendeid toime pandud kuritegude kohta. Õiguslik raamistik, milles sellised organisatsioonid tegutsevad, on liikmesriigiti siiski väga erinev ning paljudel juhtudel puudulik, sest ei ole kindlaks määratud, milliseid ülesandeid ja millistel tingimustel nad seaduslikult täita võivad. Liikmesriikidel peaks olema võimalik anda kõnealustele organisatsioonidele luba asjakohaste ülesannete täitmiseks, eelkõige laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali töötlemiseks, millisel juhul ei tohiks seda töötlemist lugeda õigusvastaseks. Liikmesriike innustatakse sellistele organisatsioonidele lube andma, kuna need suurendavad õiguskindlust, maksimeerivad koostöötet riiklike ametiasutuste ja muude laste seksuaalse kuritarvitamise vastases võitluses osalejate vahel ning toetavad ohvrite õigusi, sest laste seksuaalset kuritarvitamist kujutav materjal eemaldatakse avalikust digikeskkonnast.

- (46) Nende elukutsete esindajad, kes puutuvad tõenäoliselt kokku seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise lapsohvritega, peaksid olema asjakohaselt koolitatud, et nad oskaksid tuvastada selliseid ohvrid ja nendega tegeleda. ⇒ Selleks et tagada lapsesõbralik õigusemõistmine kogu laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise juhtumite uurimise ja nende eest süüdistuse esitamise ajal, tuleks sellist koolitust ⇒ ~~Sellist koolitust tuleks~~ edendada järgmiste töötajate kategooriate puhul, kui nad võivad kokku puutuda lapsohvritega: politseiametnikud, prokurörid, advokaadid, kohtunikud ja kohtute töötajad, laste hoolekandetasutuste ja tervishoiutöötajad, ⇒ haridussektori, sealhulgas alushariduse ja lapsehoiu valdkonna töötajad, sotsiaaltöötajad, ohvriabi ja taastava õiguse teenuste osutajad, ⇐ kuid see võiks hõlmata ka muid isikute rühmi, kes oma töös puutuvad tõenäoliselt kokku seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise lapsohvritega.

- (47) Selleks et vältida laste seksuaalset kuritarvitamist ja ärakasutamist, tuleks kavandada seksuaalkurjategijatele mõeldud sekkumisprogramme või -meetmeid. Kõnealused sekkumisprogrammid või -meetmed peaksid olema laialdased ja paindlikud ning keskenduma meditsiinilistele ja psühhosotsiaalsetele aspektidele ning need ei tohiks olla kohustuslikud. Kõnealused sekkumisprogrammid või -meetmed ei piira pädevate õigusasutuste kehtestatud sekkumisprogrammide ja -meetmete kohaldamist.

↓ 2011/93/EL põhjendus 38

⇒ uus

- (48) ~~Sekkumisprogramme või meetmeid ei pakuta automaatse õigusena.~~ Sekkumisprogrammide ja -meetmete asjakohasus jääb iga liikmesriigi enda otsustada. ⇒ Nendele isikutele, kes usuvad, et nad võivad süüteo toime panna, peaksid need programmid või meetmed olema kättesaadavad kooskõlas riiklike tervishoiustandarditega. ⇐
-

↓ 2011/93/EL põhjendus 39

(kohandatud)

⇒ uus

- (49) Selleks et tõkestada ja minimeerida korduvkuritegusid, tuleks õigusrikkujate puhul hinnata nende ohtlikkust ja laste vastu suunatud seksuaalsüütegude kordumise võimalikku riski. Sellise hindamisega seotud üksikasjad, nagu asutus, kes on pädev hindamist tellima ja läbi viima, või aeg kriminaalmenetluse ajal või pärast seda, mil kõnealune hindamine peaks toimuma, ning pärast kõnealust hindamist pakutavate tõhusate sekkumisprogrammide või -meetmetega seotud üksikasjad peaksid olema kooskõlas liikmesriikides kohaldatavate menetlustega. Samal korduvkuritegude tõkestamise ja minimeerimise eesmärgil peaks õigusrikkujatel samuti olema vabatahtlikkuse alusel juurdepääs tõhusatele sekkumisprogrammidele või -meetmetele. Kõnealused sekkumisprogrammid või -meetmed ei tohiks mõjutada selliste riiklike süsteemide toimimist, mis on loodud ~~psüühikahäirete~~ ☒ vaimse tervise probleemide ☒ all kannatavate isikute raviks ⇒ , ning need peaksid olema kättesaadavad ja taskukohased kooskõlas riiklike tervishoiustandarditega, näiteks seoses võimalusega saada tehtud kulude eest hüvitist liikmesriikide tervishoiukavade alusel ⇐.
-

↓ 2011/93/EL põhjendus 40

(kohandatud)

⇒ uus

- (50) Süüdi mõistetud õigusrikkuja puhul tuleks ajutiselt või alaliselt tõkestada vähemalt kutsetegevust, mis eeldab otseseid ja korrapäraseid kontakte lastega, kui see on põhjendatud õigusrikkujate ohtlikkuse ja süütegude kordumise riskiga ⇒ , või tegevust organisatsioonis, mis tegutseb laste heaks, või organisatsioonis, mis tegeleb laste seksuaalse kuritarvitamise tõkestamisega avalikes huvides ⇐. Kui tööandja värbab isikuid sellisele tööle, mis eeldab otseseid ja korrapäraseid kontakte lastega, ~~on tal õigus saada~~ ⇒ peaks ta taotlema ⇐ teavet laste vastu toime pandud seksuaalkuritegude eest karistusregistrisse kantud kehtivate karistuste või õiguste äravõtmise kohta. Käesoleva direktiivi kohaldamisel peaks tööandja mõiste hõlmama ka isikuid, kes juhivad vabatahtliku tööga tegelevat organisatsiooni, mis on seotud laste järelevalve ja/või hooldusega ning eeldab otseseid ja korrapäraseid kontakte lastega ⇒ , sealhulgas kogukonnas sellistes kohtades nagu koolid, haiglad, hoolekandetasutused, spordiklubid ja usukogukonnad ⇐. Sellise teabe edastamise viis, näiteks juurdepääs

teabele asjaomase isiku kaudu, samuti teabe täpne sisu, korraldatud vabatahtliku töö ning lastega otseste ja korrapäraste kontaktide tähendus tuleks sätestada vastavalt siseriiklikule õigusele. ⇒ Ühelt pädevalt asutuselt teisele edastatud teave peaks siiski sisaldama vähemalt kõiki asjakohaseid andmeid, mida liikmesriik säilitab oma riiklikus karistusregistris, ning kõiki asjakohaseid andmeid, mida on lihtne saada kolmandatest riikidest, näiteks teavet, mida saab Ühendkuningriigilt ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomiaenergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu³¹ kolmanda osa IX jaotise kohaselt loodud kanali kaudu. ⇐

↓ 2011/93/EL põhjendus 41

⇒ uus

- (51) ⇒ Seoses laste seksuaalse kuritarvitamisega on eriti laialt levinud murettekitav olukord, kus õigusrikkujad saavad pärast süüdimõistmist või õiguste äravõtmist uuesti juurdepääsu lastele, kui nad kolivad teise riiki. Seepärast on äärmiselt oluline võtta kõik vajalikud meetmed, et sellist olukorda vältida. ⇐ Käesolevas direktiivis võetakse liikmesriikide erinevatele õigustavadele nõuetekohaselt tähelepanu pöörates arvesse asjaolu, et juurdepääsu karistusregistritele võimaldavad üksnes pädevad asutused või asjaomane isik. Käesoleva direktiiviga ei kehtestata kohustust muuta karistusregistrite haldamise riiklikke süsteeme ega kõnealustele registritele juurdepääsu vahendeid.

↓ 2011/93/EL põhjendus 42

⇒ uus

- (52) ⇒ Kui konkreetne teave ei ole ECRISes kättesaadav või ei ole ECRISes veel kättesaadav, näiteks teave rikkumisi toime pannud kolmandate riikide kodanike kohta, siis peaksid liikmesriigid kuni Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse 2019/816³² täieliku rakendamiseni kasutama muid kanaleid, et anda kogu asjakohane teave tööandjatele, kes võtavad inimese tööle töökohale, mis hõlmab otsest ja korrapärast kontakti lastega. ⇐ Käesoleva direktiivi eesmärk ei ole ühtlustada eeskirju, mis puudutavad asjaomase isiku nõusolekut karistusregistrite teabe vahetamisel, st kas niisugune nõusolek on vajalik või mitte. Käesoleva direktiiviga ei kehtestata uut kohustust muuta vastavat siseriiklikku õigust ega menetlust, sõltumata sellest, kas selline nõusolek on siseriikliku õiguse kohaselt nõutav.

³¹ ELT L 149, 30.4.2021, lk 10,

ELI: [http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2021/689\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2021/689(1)/oj)[http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2021/689\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2021/689(1)/oj).

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/816, millega luuakse kesksüsteem nende liikmesriikide väljaselgitamiseks, kellel on teavet kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste kohta, et täiendada Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS-TCN), ning muudetakse määrust (EL) 2018/1726 (ELT L 135, 22.5.2019, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/816/oj>).

↓ 2011/93/EL põhjendus 43
(kohandatud)

- (53) Liikmesriigid võivad kaaluda täiendavate haldusmeetmete võtmist süüteo toimepanijate suhtes, näiteks käesolevas direktiivis osutatud süüteo toimepanija kandmine seksuaalkurjategijate registrisse. Kõnealustele registritele juurdepääs peaks olema piiratud vastavalt riigi põhiseaduslikele põhimõtetele ja kohaldatavatele andmekaitsestandarditele, näiteks andes juurdepääsu ainult kohtusüsteemi- ja/või õiguskaitseasutustele.
-

↓ 2011/93/EL põhjendus 44
(kohandatud)

⇒ uus

- (54) ~~Liikmesriike ergutatakse looma andmekogumise mehhanisme või teabekeskusi~~
⇒ Liikmesriigid peaksid võtma vajalikud meetmed, et luua andmekogumise mehhanismid ⇐ riiklikul, või kohalikul või piirkondlikul tasandil ning koostöös kodanikuühiskonnaga, et jälgida ja hinnata laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise nähtust ⇒, võttes aluseks muu hulgas laiemad andmekogumise kohustused, mis on sätestatud direktiivis [...] [kuriteoohvrite õiguste direktiiv, uuesti sõnastatud] ja määruses (EL) [laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamise ja tõkestamise määrus] ⇐. Liit peaks jätkama metoodika ja andmekogumismetodite väljatöötamist võrreldava statistika loomiseks, et oleks võimalik nõuetekohaselt hinnata laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning ~~lasteporno~~ ⊗ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali ⊗ vastaste meetmete tulemusi. ⇒ ELi keskusel, mis on laste seksuaalse kuritarvitamise vallas liidus keskne teadmuskoda, peaks selles tegevuses olema oluline roll. ⇐
-

↓ 2011/93/EL põhjendus 45

- (55) Liikmesriigid peaksid võtma asjakohaseid meetmeid teabetalituste loomiseks, et pakkuda teavet seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise tundemärkide tuvastamiseks.
-

↓ 2011/93/EL põhjendus 46
(kohandatud)

- (56) ~~Lasteporno, mis tähendab laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavat visuaalset materjali, ⊗ Laste seksuaalset kuritarvitamist kujutav materjal ⊗ on teatava sisuga materjal, mida ei saa pidada arvamuse avaldamiseks. Lasteporno~~ Selle vastu võitlemiseks on vaja vähendada lapse seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali levikut, muutes õigusrikkujate jaoks sellise sisuga materjali üleslaadimise veebi senisest keerulisemaks. Seega on vaja võtta meetmeid, et eemaldada asjaomase sisuga materjal ja pidada kinni isikud, kes on süüdi laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava ~~visuaalse~~ ⊗ materjali ⊗ levitamises või allalaadimises. Toetamaks liidu jõupingutusi ~~lastepornoga~~ ⊗ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjaliga ⊗

võitlemisel peaksid liikmesriigid püüdma teha võimalikult palju koostööd kolmandate riikidega, et tagada sellise sisuga materjali eemaldamine nende territooriumil asuvatest serveritest.

↓ uus

- (57) Liikmesriikide jõupingutused laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali ringluse vähendamiseks, tehes selleks muu hulgas käesoleva direktiivi alusel koostööd kolmandate riikidega, ei tohiks mõjutada määrust (EL) 2022/2065, määrust (EL) 2021/1232 ja [...] määrust, millega kehtestatakse eeskirjad laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks ja tõkestamiseks]. Sellise veebisisu suhtes, mis kujutab endast käesolevas direktiivis osutatud kuritegu või millega hõlbustatakse sellist kuritegu, kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2022/2065³³ ebaseadusliku sisu korral ettenähtud meetmeid.

↓ 2011/93/EL põhjendus 47
(kohandatud)

⇒ uus

- (58) ~~Kuid hoolimata~~ ☒ Hoolimata liikmesriikide ☒ ~~sellistest~~ jõupingutustest osutub ~~lastepornot sisaldava~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava ☒ materjali eemaldamine algallikast sageli võimatuks, kuna originaalmaterjalid ei asu liidus, kas seetõttu, et riik, kus asub server, ei soovi teha koostööd, või seetõttu, et materjali kõrvaldamine asjaomases riigis osutub erakordselt aeganõudvaks. Samuti võib kehtestada mehhanismid, et tõkestada liidu territooriumilt juurdepääs veebilehtedele, mille puhul on kindlaks tehtud, et need sisaldavad või levitavad ~~lastepornot~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavat materjali ☒. Liikmesriikide poolt käesoleva direktiiviga kooskõlas võetavad meetmed ~~lastepornot~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavat materjali ☒ sisaldavate veebisaitide eemaldamiseks või vajaduse korral neile juurdepääsu tõkestamiseks võiksid põhineda mitmesugustel avalikel meetmetel, näiteks seadusandlikel, mitteseadusandlikel, kohtulikel või muudel meetmetel. Sellega seoses ei piira käesolev direktiiv internetisektori vabatahtlikku tegevust tema teenuste väärkasutamise ärahoidmisel ega liikmesriikide toetust sellisele tegevusele. Liikmesriigid peaksid tagama, et sõltumata sellest, milline on tegevuseks või meetmeks valitud alus, pakub see piisavat õiguskindlust ja prognoositavust kasutajatele ja teenusepakkujatele. Selleks et eemaldada laste kuritarvitamist sisaldav materjal ja tõkestada sellele juurdepääs, tuleks riiklike asutuste vahel algatada koostöö ja seda tugevdada, eelkõige selleks, et tagada võimalikult täielikud riiklikud nimekirjad veebisaitidest, mis sisaldavad ~~lastepornot~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavat materjali ☒, ning vältida topelttööd. Sellises tegevuses tuleb arvesse võtta lõppkasutajate õigusi, järgida kehtivaid õigus- ja kohtumenetlusi ning pidada kinni Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste konventsioonist ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartast. ~~Turvalisema interneti programmiga on loodud viijeliinide~~

³³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (digiteenuste määrus) (ELT L 277, 27.10.2022, lk 1).

~~võrgustik, mille eesmärk on koguda teavet võrgus leviva ebaseadusliku sisuga materjali peamiste liikide kohta ning tagada, et sellise materjali kohta edastatud teateid uuritakse ja vahetatakse.~~ ⇒ ELi kaasrahastatud vihjeliinide võrgustik³⁴ menetleb anonüümselt esitatud teateid väidetava laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali kohta ning teeb koostööd õiguskaitseasutuste ja ettevõtjatega riikide, Euroopa ja ülemaailmsel tasandil, et tagada seda liiki sisu kiire eemaldamine. ⇐

↓ 2011/93/EL põhjendus 48

~~(48) Käesoleva direktiivi eesmärk on muuta ja laiendada raamotsust 2004/68/JSK. Kuna tehtavad muudatused on arvukad ja sisulised, siis tuleks raamotsus selguse huvides täielikult asendada selles osas, mis käsitleb käesoleva direktiivi vastuvõtmises osalevaid liikmesriike.~~

↓ 2011/93/EL põhjendus 49
(kohandatud)

(59) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt võitlust laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning ~~lasteporno~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali ☒ vastu, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ☒, küll aga saab seda meetme ☒ ~~ning selle~~ ulatuse ja toime tõttu ~~on seda parem~~ ☒ paremini ☒ saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

↓ 2011/93/EL põhjendus 50

(60) Käesolev direktiiv on kooskõlas põhiõiguste ja iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtetega, milleks on eelkõige õigus inimväärikuse kaitsele, piinamise ja ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise keeld, lapse õigused, õigus vabadusele ja turvalisusele, õigus sõna- ja teabevabadusele, õigus isikuandmete kaitsele, õigus tõhusale õiguskaitsele ja õiglasele kohtulikule arutamisele ning kuritegude ja karistuste seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõte. Käesoleva direktiivi eesmärk on tagada nimetatud õiguste ja põhimõtete täielik austamine ja sellest tuleb lähtuda ka käesoleva direktiivi rakendamisel.

↓ 2011/93/EL põhjendus 51

~~(51) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on Ühendkuningriik ja Iirimaa teatanud oma soovist osaleda käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ja kohaldamisel.~~

³⁴ Praegu programmi „Digitaalne Euroopa“ raames.

↓ uus

(61) [ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 ja artikli 4a lõike 1 kohaselt on Iirimaa teatanud [... kirjas] oma soovist osaleda käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ja kohaldamisel.]

VÕI

Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 ning artikli 4a lõike 1 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokoll artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.]

↓ 2011/93/EL põhjendus 52

(62) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

↓ uus

(63) Kohustus võtta käesolev direktiiv liikmesriigi õigusesse üle piirdub sätetega, mida on võrreldes varasema direktiiviga oluliselt muudetud. Muutmata sätete ülevõtmise kohustus tuleneb varasemast direktiivist.

↓ uus

(64) Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis on seotud I lisas osutatud direktiivi liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäevaga,

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolev direktiiv kehtestab miinimumeeskirjad, millega määratletakse kuriteokoosseisud ja karistused laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise, ~~lasteporno~~ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali ning lapse seksuaalsel eesmärgil ahvatlemise korral. Samuti kehtestab direktiiv sätteid, et tugevdada kõnealuste kuritegude tõkestamist ja kuriteoohvrite kaitset.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „laps“ – alla 18 aasta vanune isik;
- (2) „seksuaalse enesemääramise iga“ – vanus, alla mille on siseriikliku õiguse kohaselt keelatud seksuaaltegevuses osalemine lapsega;
- (3) „~~lasteporno~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutav materjal ☒“:
 - a) materjal, milles visuaalselt kujutatakse last, kes on kaasatud tegelikku või jäljendatud ühemõtteliselt seksuaalsesse tegevusse;
 - b) lapse suguelundite kujutamine eelkõige seksuaalsel eesmärgil;
 - c) materjal, milles visuaalselt kujutatakse lapsena näivat isikut, kes on kaasatud tegelikku või jäljendatud ühemõtteliselt seksuaalsesse tegevusse, või lapsena näiva isiku suguelundite kujutamine eelkõige seksuaalsel eesmärgil; ~~või~~
 - d) realistlik kujutis ⇒ või reproduktsioon ⇐ lapsest, kes on kaasatud ühemõtteliselt seksuaalsesse tegevusse, või lapse suguelunditest ~~realistlik kujutamine~~ ⇒ või sellise lapse või lapse suguelundite esitamine ⇐ eelkõige seksuaalsel eesmärgil;

↓ uus

- e) materjal, olenemata selle vormist, mille eesmärk on anda nõu, suuniseid või juhiseid selle kohta, kuidas lapsi seksuaalselt kuritarvitada või seksuaalselt ära kasutada või neid ahvatleda;

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

- (4) „laste ☒ ärakasutamine ☒ prostitutsioonis“ – lapse kasutamine seksuaaltegevuse eesmärgil, kui lapse osalemise eest seksuaaltegevuses antakse või lubatakse raha või muus vormis hüvitist või tasu, sõltumata sellest, kas nimetatud makse, lubadus või tasu antakse lapsele või kolmandale isikule;
- (5) „~~pornograafiline~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist sisaldav ☒ etteaste“ – publikule suunatud elav esitus, sealhulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendusel:
 - a) lapsest, kes on kaasatud tegelikku või jäljendatud ühemõtteliselt seksuaalsesse tegevusse, või
 - b) eelkõige seksuaalsel eesmärgil lapse suguelunditest;

- (6) „juriidiline isik“ – üksus, millel on kohaldatava õiguse alusel juriidilise isiku staatus, välja arvatud riigid või avalik-õiguslikud asutused, kes teostavad riigivõimu, ning avalik-õiguslikud rahvusvahelised organisatsioonid;³⁵

↓ uus

- (7) „infoühiskonna teenus“ – direktiivi (EL) 2015/1535³⁵ artikli 1 punktis b määratletud teenus;
- (8) „eakaaslased“ – isikud, kes sarnanevad omavahel vanuse ning psühholoogilise ja füüsilise arengu või küpsuse poolest.

↓ 2011/93/EL

⇒ uus

Artikkel 3

Seksuaalse kuritarvitamisega seotud süüteod

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada lõigetes 2–~~6~~ ⇒ 8 ⇐ osutatud ~~tabulike~~ tegude karistatavus.
2. Lapsele, kes ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka, seksuaaltegevuse näitamise eest seksuaalsel eesmärgil, isegi kui ta ei pea selles osalema, määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt üheaastane vangistus.
3. Lapsele, kes ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka, seksuaalse kuritarvitamise näitamise eest seksuaalsel eesmärgil, isegi kui ta ei pea selles osalema, määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt kaheaastane vangistus.
4. Lapsega, kes ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka, seksuaaltegevuses osalemise eest ⇒ või lapse kaasamise eest seksuaaltegevusse teise isikuga ⇐ määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt ~~viie~~ ⇒ kaheksa- ⇐ aastane vangistus.
5. Lapsega seksuaaltegevuses osalemise eest, kui selleks on:
 - a) lapse suhtes saavutatud usaldust, võimu või mõju kuritarvitatud, määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt ~~kaheksa~~ ⇒ kümne ⇐ aastane vangistus, kui laps ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka, ning

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (kodifitseerimine), ELT L 241, 17.9.2015, lk 1–15.

vähemalt ~~kolme~~ ⇒ kuue ⇐ aastane vangistus, kui laps on seksuaalse enesemääramise eas; või

- b) lapse eriti kaitsetut, eelkõige vaimse või füüsilise puude või sõltuvussuhte tõttu tekkinud olukorda kuritarvitatud, määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt ~~kahetseksa~~ ⇒ kümne ⇐ aastane vangistus, kui laps ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka, ning vähemalt ~~kolme~~ ⇒ kuue ⇐ aastane vangistus, kui laps on seksuaalse enesemääramise eas; või
- c) kasutatud sundi, jõudu või ähvardusi, määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt ~~kümne~~ ⇒ kaheteist ⇐ aastane vangistus, kui laps ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka, ning vähemalt ~~viie~~ ⇒ seitsme ⇐ aastane vangistus, kui laps on seksuaalse enesemääramise eas.

6. Sundi, jõudu või ähvardusi kasutades lapse sundimise eest seksuaaltegevusse kolmanda isikuga määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt ~~kümne~~ ⇒ kaheteist ⇐ aastane vangistus, kui laps ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka, ning vähemalt ~~viie~~ ⇒ seitsme ⇐ aastane vangistus, kui laps on seksuaalse enesemääramise eas.

↓ uus

7. Järgmiste tahtlike tegude eest määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt kaheteistaastane vangistus:

- a) sugulise iseloomuga tegu lapse suhtes, kes ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka ja mille käigus toimub mingi kehaosa või eseme viimine lapse tuppe, pära- või suhu;
- b) seksuaalse enesemääramise ikka jõudmata lapse sundimine teise isikuga sugulise iseloomuga teole, mille käigus toimub mingi kehaosa või eseme viimine lapse tuppe, pära- või suhu.

8. Kui laps on jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka ja ei nõustu teoga, siis määratakse lõikes 7 sätestatud tegude eest karistus, mille maksimummäär on vähemalt kümneaastane vangistus.

9. Lõike 8 kohaldamisel tagavad liikmesriigid, et:

- a) tahtevastase teo all mõistetakse tegu, mis pannakse toime ilma lapse vabatahtliku nõusolekuta, mis antakse lapse vaba tahte tulemusena hinnatuna kaasnevate asjaolude kontekstis, või mille puhul laps ei saa oma vaba tahtet kujundada lõikes 5 osutatud asjaolude tõttu või muude asjaolude tõttu, sealhulgas tulenevalt lapse füüsilisest või vaimsest seisundist, näiteks sellest, et ta on teadvusetu, joobes, kangestunud olekus, või tulenevalt haigusest või kehavigastusest;
- b) nõusoleku võib enne tegu ja teo kestel igal ajal tagasi võtta;

- c) nõusoleku puudumist ei saa ümber lükata üksnes asjaoluga, et laps vaikib või ei avalda sõnades ega füüsiliselt vastupanu, ega tema varasema seksuaalse käitumisega.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 4

Seksuaalse ärakasutamisega seotud süüteod

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada lõigetes 2–7 osutatud tahtlike tegude karistatavus.
2. Lapse ~~pornograafilises~~ ☒ seksuaalset kuritarvitamist sisaldavas etteastes ☒ osalema panemise või osalemiseks värbamise eest või sellest majandusliku kasu teenimise eest või lapse muul viisil kõnealusel eesmärgil ärakasutamise eest määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt viieaastane vangistus, kui laps ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka, ning vähemalt kaheaastane vangistus, kui laps on seksuaalse enesemääramise eas.
3. Lapse ~~pornograafilises~~ ☒ seksuaalset kuritarvitamist sisaldavas ☒ etteastes osalema panemise eest, kasutades sundi või jõudu või last sel eesmärgil ähvardades, määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt kaheksa-aastane vangistus, kui laps ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka, ning vähemalt viieaastane vangistus, kui laps on seksuaalse enesemääramise eas.
4. Lapse osalusel toimuva ~~pornograafilise~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist sisaldava ☒ etteaste teadliku jälgimise eest määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt kaheaastane vangistus, kui laps ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka, ning vähemalt üheaastane vangistus, kui laps on seksuaalse enesemääramise eas.
5. Lapse ~~laste~~ prostitutsioonis ☒ ärakasutamise või prostitutsioonis ärakasutamiseks ☒ ~~osalema panemise või osalemiseks~~ värbamise eest või sellest majandusliku kasu teenimise eest või lapse muul viisil kõnealusel eesmärgil ärakasutamise eest määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt kaheksa-aastane vangistus, kui laps ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka, ning vähemalt viieaastane vangistus, kui laps on seksuaalse enesemääramise eas.
6. Lapse ~~laste~~ prostitutsioonis ☒ ärakasutamise ☒ ~~osalema panemise~~ eest, kasutades sundi või jõudu või last sel eesmärgil ähvardades, määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt kümneaastane vangistus, kui laps ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka, ning vähemalt viieaastane vangistus, kui laps on seksuaalse enesemääramise eas.
7. ~~Laste~~ prostitutsioonis ☒ Prostitutsioonis ärakasutamise ☒ raames lapsega seksuaaltegevuses osalemise eest määratakse karistus, mille maksimummäär on

vähemalt ~~viie~~ ⇒ kaheksa- ⇐ aastane vangistus, kui laps ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka, ning vähemalt ~~kahe~~ ⇒ nelja- ⇐ aastane vangistus, kui laps on seksuaalse enesemääramise eas.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

Artikkel 5

~~Lasteporno~~ ⊗ Laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjaliga ⊗ seotud süüteod

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada lõigetes 2–6 osutatud tahtlike tegude karistatavus, kui need sooritatakse õigusvastaselt.
2. ~~Lasteporno~~ ⊗ Laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali ⊗ omandamise ja valdamise eest määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt üheaastane vangistus.
3. ~~Lasteporno~~ ⊗ Laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavale materjalile ⊗ info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil teadlikult juurdepääsu taotlemise eest määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt üheaastane vangistus.
4. ~~Lasteporno~~ ⊗ Laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali ⊗ turustamise, levitamise ja edastamise eest määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt kaheaastane vangistus.
5. ~~Lasteporno~~ ⊗ Laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali ⊗ pakkumise, tarnimise ja kättesaadavaks tegemise eest määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt kaheaastane vangistus.
6. ~~Lasteporno~~ ⊗ Laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali ⊗ tootmise eest määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt kolmeaastane vangistus.

↓ uus

7. Lõike 1 kohaldamisel ei loeta lõigetes 2, 3 ja 4 osutatud tegusid toimepanduks õigusvastaselt, eelkõige juhul, kui teo pani toime liikmesriigis asutatud organisatsioon, mis võitleb avalikes huvides laste seksuaalse kuritarvitamise vastu ja millele on selle liikmesriigi pädevad asutused andnud loa, või kui tegu on toime pandud sellise organisatsiooni nimel ja vastutusel, eeldusel et kõnealune tegevus toimus loas sätestatud tingimuste kohaselt.

Need tingimused võivad hõlmata nõuet, et selliseid lube saavatel organisatsioonidel on vajalikud teadmised ja nad on sõltumatud, et on olemas asjakohased aruandlus- ja järelevalvemehhanismid, millega tagatakse, et organisatsioonid tegutsevad kiiresti, hoolikalt ja avalikes huvides, ning et organisatsioonid kasutavad loaga hõlmatud meetmete elluviimiseks turvalisi sidekanaleid.

8. Liikmesriigid tagavad, et luba, mis on antud laste seksuaalse kuritarvitamise vastu avalikes huvides võitlevale organisatsioonile, millele on osutatud lõikes 7, võimaldab mõningaid või kõiki järgmisi tegevusi:

- a) võtta vastu ja analüüsida ohvritelt, internetikasutajatelt või teistelt laste seksuaalse kuritarvitamise vastu avalikes huvides võitlevatelt organisatsioonidelt saadud teateid sellise materjali kohta, mille suhtes on kahtlus, et see on laste seksuaalset kuritarvitamist kujutav materjal;
- b) teavitada ebaseadusliku sisu kohta saadud teatest viivitamata selle liikmesriigi õiguskaitseasutusi, kus materjali majutatakse;
- c) teha koostööd laste seksuaalse kuritarvitamise vastu avalikes huvides võitlevate organisatsioonidega, kellel on vastavalt punktile a õigus võtta vastu teateid sellise materjali kohta, milles suhtes on kahtlus, et see on laste seksuaalset kuritarvitamist kujutav materjal, liikmesriigis või kolmandas riigis, kus materjali majutatakse;
- d) teha otsinguid veebimajutusteenuste üldsusele juurdepääsetavas materjalis, et tuvastada laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali levitamine, kasutades punktis a osutatud teateid sellise materjali kohta, milles suhtes on kahtlus, et see on laste seksuaalset kuritarvitamist kujutav materjal, või ohvri taotlusel.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

9. Liikmesriikidel on õigus otsustada, kas käesolevat artiklit kohaldatakse selliste juhtumite suhtes, mis hõlmavad artikli 2 punkti ☒ 3 punktis c ☒ ~~e~~ ~~alapunktis iii~~ osutatud ~~lastepornot~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavat materjali ☒, kus lapsena näiv isik oli kujutamise ajal tegelikult vähemalt 18-aastane.

~~10. Liikmesriikidel on õigus otsustada, kas käesoleva artikli lõikeid 2 ja 6 kohaldatakse selliste juhtumite suhtes, mille puhul on tehtud kindlaks, et tootja tootis ja valdas artikli 2 punkti e alapunktis iv osutatud pornograafilist materjali ainult oma isiklikuks tarbeks niivõrd, kuiivõrd tootmisel ei ole kasutatud artikli 2 punkti e alapunktides i, ii või iii osutatud pornograafilist materjali, ning tingimusel, et teoga ei kaasne materjali levitamise riski.~~

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 6

Lapse ahvatlemine seksuaalsel eesmärgil

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada järgmise ☒, täiskasvanu poolt toime pandud ☒ tahtliku teo karistatavus ☒ järgmiselt ☒.

- a) ~~täiskasvanu poolt~~ artikli 3 lõikes 4 ☒ , 5, 6 või 7 ☒ või artikli 5 lõikes 6 osutatud süüteo toimepaneku eesmärgil info- ja

kommunikatsioonitehnoloogia kaudu tehtud ettepaneku ☒ tegemise ☒ eest kohtuda lapsega ⇒ internetis või väljaspool interneti ⇐, ~~kes ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka~~, kui kõnealusele ettepanekule järgnes konkreetne tegu, mis viis sellise kohtumiseni, määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt üheaastane vangistus;

↓ uus

- b) esimeses lõigus osutatud teo eest, kui see on toime pandud, kasutades sundi, jõudu või ähvardusi, määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt kaheaastane vangistus.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et täiskasvanu poolt artikli 5 lõigetes 2 ja 3 osutatud süüteo toimepaneku eesmärgil info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kaudu tehtud katse eest ahvatleda last, ~~kes ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka~~, et pakkuda ~~seda last kujutavat lastepornot~~ ☒ lapse seksuaalset kuritarvitamist kujutavat materjali ☒, ~~on karistatav~~ ⇒ määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt kuuekuuline vangistus ⇐.

↓ uus

Esimeses lõigus osutatud teo eest, kui see on toime pandud, kasutades sundi, jõudu või ähvardusi, määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt üheaastane vangistus.

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et täiskasvanu poolt artikli 4 lõigetes 2 ja 5 osutatud süüteo toimepaneku eesmärgil info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kaudu tehtud katse eest panna laps osalema laste seksuaalset kuritarvitamist sisaldavas etteastes või teda prostitutsioonis ära kasutada määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt kuuekuuline vangistus.

Esimeses lõigus osutatud teo eest, kui see on toime pandud, kasutades sundi, jõudu või ähvardusi, määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt üheaastane vangistus.

↓ uus

Artikkel 7

Seksuaalsele kuritarvitamisele ahvatlemine

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 lõigetes 4, 5, 6, 7 ja 8, artikli 4 lõigetes 2 ja 3 ning artikli 5 lõikes 6 loetletud süütegude toimepanemiseks isikule tahtlikult raha või muus vormis tasu lubamise või andmise eest määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt kolmeaastane vangistus.

↓ uus

Artikkel 8

Internetipõhise teenuse osutamine laste seksuaalse kuritarvitamise või seksuaalse ärakasutamise eesmärgil

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3–7 nimetatud süütegude toimepaneku hõlbustamiseks või soodustamiseks kavandatud infoühiskonna teenuse tahtliku käitamise või haldamise eest määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt üheaastane vangistus.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 9

Kihutamine ja kaasaaitamine ning katse

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3–~~6~~ ⇒ 8 ⇐ osutatud süütegudele kihutamine ja kaasaaitamine on karistatav.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada artikli 3 lõigetes 4, 5 ~~ja~~ ⇐ , ⇐ ~~ja~~ 6, ⇒ 7 ja 8, ⇐ artikli 4 lõigetes 2, 3, 5, 6 ja 7, ~~ning~~ artikli 5 lõigetes 4, 5 ja 6 ⇒ , artiklis 7 ning artiklis 8 ⇐ osutatud süütegude toimepanemise katse karistatavus.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 10

Vastastikusel nõusolekul põhinevad seksuaaltegevused

1. Liikmesriikidel on õigus otsustada, kas artikli 3 lõikeid 2 ja 4 kohaldatakse vastastikusel nõusolekul põhinevate seksuaaltegevuste suhtes eakaaslaste vahel, ~~kes sarnanevad omavahel vanuse ning psühholoogilise ja füüsilise arengu või küpsuse poolest~~, kui kõnealused teod ei hõlma kuritarvitamist.
2. Liikmesriikidel on õigus otsustada, kas artikli 4 lõiget 4 kohaldatakse vastastikusel nõusolekul põhinevate seksuaalsuhete raames toimuva ~~pornograafilise~~ etteaste suhtes, kui laps on jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka või kui etteaste toimub eakaaslaste vahel, ~~kes sarnanevad omavahel vanuse ja psühholoogilise ning füüsilise arengu või küpsuse poolest~~, kui kõnealused teod ei hõlma kuritarvitamist ega ärakasutamist ning kui ~~pornograafilise~~ etteaste eest ei anta raha ega muus vormis hüvitist ega tasu.
3. Liikmesriikidel on õigus otsustada, kas artikli 5 lõikeid 2 ⇨ , 3, 4 ⇨ ja 6 kohaldatakse sellise materjali tootmise, omandamise või valdamise ⇨ või sellele juurdepääsu ⇨ suhtes, mis hõlmab ⇨ ainult: ⇨
⊗ a) ⊗ seksuaalse enesemääramise ikka jõudnud lapsi ⊗ või ⊗
⇨ b) seksuaalse enesemääramise ikka jõudnud lapsi ja nende eakaaslasi, ⇨
kui see materjal on toodetud ja seda vallatakse ~~kõnealuste~~ ⊗ hõlmatud ⊗ laste nõusolekul ning üksnes asjaomaste isikute isiklikuks tarbeks, kui kõnealused teod ei hõlma kuritarvitamist.

⇩ uus

4. Liikmesriikidel on õigus otsustada, kas artiklit 6 kohaldatakse eakaaslastevaheliste ettepanekute, vestluste, kontaktide või teabevahetuse suhtes.
5. Lõigete 1–4 tähenduses loetakse, et seksuaalse enesemääramise ikka jõudnud laps on andnud tegevuseks nõusoleku üksnes juhul, kui nõusolek anti vabatahtlikult, lapse vaba tahte tulemusena hinnatuna kaasnevate asjaolude kontekstis.
Nõusoleku võib igal ajal tagasi võtta.
Nõusoleku puudumist ei saa ümber lükata üksnes asjaoluga, et laps vaikib või ei avalda sõnades ega füüsiliselt vastupanu, ega tema varasema käitumisega.
6. Intiimse pildi või video jagamist vastastikusel nõusolekul ei saa tõlgendada nõusolekuna sama pildi või video edasiseks jagamiseks või levitamiseks.

Artikkel 11

Raskendavad asjaolud

Kui järgmised asjaolud ei ole juba artiklites 3–7 ⇒ 9 ⇐ osutatud süütegude teokoosseisu tunnused, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et järgmisi asjaolusid võib käsitada kooskõlas siseriikliku õiguse vastavate sätetega asjaomaste artiklites 3–7 ⇒ 9 ⇐ osutatud süütegude puhul raskendavate asjaoludena:

- a) süütegu pandi toime lapse suhtes, kes oli eriti kaitsetus olukorras, näiteks vaimse või füüsilise puudega laps või sõltuvussuhtes laps, või lapse füüsilise või vaimse teovõimetuse tõttu;
- b) süüteo pani toime lapse pereliige, lapsega koos elav isik või lapse suhtes usaldust☒, ☒ või võimu ⇒ või mõju ⇐ kuritarvitanud isik;
- c) süüteo panid toime mitu isikut koos tegutsedes;
- d) süütegu pandi toime kuritegeliku ühenduse raames nõukogu ~~24. oktoobri 2008. aasta~~ raamotsuse 2008/841/JSK ~~(organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse kohta)~~³⁶ tähenduses;
- e) süüteo pani toime isik, kes on varem samaväärse süüteo eest süüdi mõistetud;
- f) süüteo pani toime isik, kes on tahtlikult või kergemeelsuse tõttu seadnud ohtu lapse elu; ~~või~~
- g) süütegu hõlmas rasket vägivalda või sellega põhjustati lapsele suurt kahju☒; ☒ =

- h) süütegu pandi toime korduvalt;
- i) süütegu pandi toime relva kasutades või relva ähvardusel; või
- j) süütegu pandi toime seeläbi, et ohver pandi võtma või tarvitama narkootikume, alkoholi või muid joovastavaid aineid või olema nende mõju all.

³⁶

~~Nõukogu 24. oktoobri 2008. aasta raamotsus 2008/841/JSK organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse kohta (EL T L 300, 11.11.2008, lk 42).~~

Artikkel 12

Süüdimõistvast kohtuotsusest tulenev õiguste äravõtmine

1. Selleks et hoida ära süüteo kordumise oht, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et mis tahes artiklites 3–7 ⇒ 9 ⇐ osutatud süüteo süüdi mõistetud füüsilise isiku puhul võib ajutiselt või alaliselt tõkestada vähemalt tema kutsetegevust, mis eeldab otseseid ja korrapäraseid kontakte lastega.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et kui tööandja värbab isiku selliseks kutsetegevuseks või korraldatud vabatahtlikuks tegevuseks, mis eeldab otseseid ja korrapäraseid kontakte lastega, ⇒ ja kui laste seksuaalse kuritarvitamise vastu avalikes huvides võitlev organisatsioon võtab tööle töötajaid, ⇐ on tal õigus ⇒ kohustus ⇐ nõuda teavet kooskõlas siseriikliku õigusega ja mis tahes sobival viisil, nagu otsene juurdepääs teabele kas taotluse esitamise või asjaomase isiku kaudu, artiklites 3–7 ⇒ 9 ⇐ osutatud süütegude eest süüdimõistva kohtuotsuse olemasolu kohta, mis on kantud karistusregistrisse, või süüdimõistmisest tuleneva õiguste äravõtmise kohta seoses tegevusega, mis eeldab otseseid ja korrapäraseid kontakte lastega.
3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et käesoleva artikli lõigete 1 ja 2 kohaldamiseks ⇒ , kui pädevad asutused sellist teavet taotlevad, ⇐ edastatakse teave, mis käsitleb artiklites 3–7 ⇒ 9 ⇐ osutatud süütegude eest süüdimõistvat kohtuotsust ja sellisest süüdimõistmisest tulenevat õiguste äravõtmist seoses tegevusega, mis eeldab otseseid ja korrapäraseid kontakte lastega, kooskõlas nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsuses 2009/315/JSK (mis käsitleb karistusregistrite andmete vahetamise liikmesriikidevahelist korraldust ja andmete sisu) [13] sätestatud korraga, kui seda taotletakse nimetatud raamotsuse artikli 6 raames asjaomase isiku nõusolekul. ⇒ ning et edastatud teave on võimalikult täielik ja sisaldab vähemalt andmeid liikmesriikides säilitatavate süüdimõistvate kohtuotsuste või süüdimõistvatest kohtuotsustest tulenevate õiguste äravõtmise kohta. Sel eesmärgil edastatakse teavet ECRISE või kolmandate riikidega loodud karistusregistri andmete vahetamise mehhanismi kaudu. ⇐

~~Artikkel 14~~

~~Arestimine ja konfiskeerimine~~

~~Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et nende pädevatel asutustel on õigus arestida ja konfiskeerida artiklites 3, 4 ja 5 osutatud süütegudeks kasutatud vahendid ja kuritegelikul teel saadud tulu.~~

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 13

Juriidilise isiku vastutus

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et juriidilist isikut saab vastutusele võtta artiklites 3–7⇒ 9 ⇐ osutatud süütegude eest, mille on tema kasuks toime pannud eraisikuna või juriidilise isiku organi liikmena tegutsenud isik, kellel on juriidilises isikus võimupositsioon, mis põhineb järgmisel:
 - a) õigus esindada juriidilist isikut,
 - b) õigus teha juriidilise isiku nimel otsuseid või
 - c) õigus kontrollida juriidilist isikut.
2. Liikmesriigid võtavad ka vajalikud meetmed tagamaks, et juriidilist isikut saab vastutusele võtta juhul, kui lõikes 1 osutatud isiku järelevalve või kontrolli puudumise tõttu on tema alluvuses oleval isikul osutunud võimalikuks kõnealuse juriidilise isiku kasuks toime panna mõni artiklites 3–7⇒ 9 ⇐ osutatud süütegu.
3. Juriidilise isiku lõigete 1 ja 2 kohane vastutus ei piira kriminaalmenetlust füüsilise isiku suhtes, kes on mõne artiklites 3–7⇒ 9 ⇐ osutatud süüteo toimepanija, sellele kihutaja või kaasaaitaja.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 14

Juriidilise isiku suhtes kohaldatavad karistused

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli ~~12 lõike 1~~ ⇨ 13 ⇨ kohaselt vastutusele võetud juriidilise isiku suhtes kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi, mille hulka kuuluvad kriminaalõiguslikud ja muud trahvid ning võivad kuuluda muud karistused, nagu:
 - a) riiklike hüvitiste või abi saamise õigusest ilmajätmine,
 - b) ⇨ ilmajätmine võimalusest saada avaliku sektori vahendeid, sealhulgas osaleda hankemenetlustes või saada toetusi ja kontsessioone; ⇐
 - c) ajutine või alaline ettevõtluskeeld,
 - d) kohtuliku järelevalve alla võtmine,
 - e) sundlõpetamine või
 - f) süüteo toimepanekuks kasutatud tegevuskohtade ajutine või lõplik sulgemine.

- ~~2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 12 lõike 2 kohaselt vastutusele võetud juriidilise isiku suhtes kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi või meetmeid.~~

↓ uus

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 13 kohaselt vastutusele võetud juriidilistele isikutele on selliste süütegude eest, mille korral määratakse füüsilisele isikule karistus, mille maksimummäär on vähemalt kaheaastane vangistus, võimalik määrata trahv, mille ülemmäär on vähemalt 1 % asjaomase juriidilise isiku ülemaailmsest kogukäibest trahvi määramise otsusele eelnenud majandusaastal.
3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 13 kohaselt vastutusele võetud juriidilistele isikutele on selliste süütegude eest, mille korral määratakse füüsilisele isikule karistus, mille maksimummäär on vähemalt kolmeaastane vangistus, võimalik määrata trahv, mille ülemmäär on vähemalt 5 % asjaomase juriidilise isiku ülemaailmsest kogukäibest trahvi määramise otsusele eelnenud majandusaastal.

↓ 2011/93/EL

⇒ uus

Artikkel 15

Ohvrile süüdistuse esitamata jätmine või ohvri karistamata jätmine

Liikmesriigid võtavad vastavalt oma õigussüsteemi aluspõhimõtetele vajalikud meetmed tagamaks, et pädevatel riiklikel asutustel on volitused jätta seksuaalse kuritarvitamise ja seksuaalse ärakasutamise lapsohvriile süüdistus esitamata või karistus määramata kuritegelikus tegevuses sunnitud osalemise eest, kui see tulenes otseselt asjaolust, et tema suhtes oli toime pandud mõni artikli 4 lõigetes 2, 3, 5 ja 6 ning artikli 5 lõikes ⇒ 4, 5 ja ⇐ 6 osutatud tegu.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 16

Uurimine ja süüdistuse esitamine ⇒ ning aegumistähtjad ⇐

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3–7 ⇒ 9 ⇐ osutatud süütegude uurimine või nende eest süüdistuse esitamine ei sõltu ohvri või tema esindaja teatest ega kuriteo asjaolude kohta avalduse tegemisest ning et

kriminaalmenetlust võib jätkata ka juhul, kui kõnealune isik on oma tunnistuse tagasi võtnud.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et piisava tähtaja jooksul pärast ohvri täisealiseks saamist oleks võimalik esitada süüdistus artiklis 3 ning artikli 4 lõigetes 2, 3, 5, 6 ja 7 osutatud süüteo ~~eest~~ ☐ , ☐ artikli 5 lõikes 6 osutatud raske süüteo eest, kui on kasutatud artikli 2 ~~punkti e~~ ☐ ~~alpunktides i ja ii~~ ☐ punkti 3 alpunktides a ja b ☐ määratletud ~~lastepornot~~ ☐ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavat materjali ☐ , ☐ samuti artiklites 7 ja 8 osutatud süüteo eest, ☐ ning et see tähtaeg vastaks asjaomase süüteo raskusele.

Esimeses lõigus nimetatud tähtajad on:

- a) vähemalt 20 aastat alates ohvri täisealiseks saamise kuupäevast selliste süütegude eest, mille eest määratava karistuse maksimummäär on käesoleva direktiivi kohaselt vähemalt kolmeaastane vangistus;
- b) vähemalt 25 aastat alates ohvri täisealiseks saamise kuupäevast selliste süütegude eest, mille eest määratava karistuse maksimummäär on käesoleva direktiivi kohaselt vähemalt viieaastane vangistus;
- c) vähemalt 30 aastat alates ohvri täisealiseks saamise kuupäevast selliste süütegude eest, mille eest määratava karistuse maksimummäär on käesoleva direktiivi kohaselt vähemalt kaheksa-aastane vangistus.

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et isikutele, üksustele või talitustele, kelle ülesanne on artiklites 3–7 ☐ 9 ☐ osutatud kuritegude uurimine või nende eest süüdistuse esitamine, on kättesaadavad organiseeritud kuritegevuse või teiste raskete kuritegevuse juhtumite puhul kasutatavad tõhusad uurimisvahendid.

4. Liikmesriigid tagavad, et isikutel, üksustel ja talitustel, kes uurivad artiklites 3–9 osutatud süütegusid ja esitavad nende eest süüdistusi, on piisavalt töötajaid, teadmisi ja tõhusaid uurimisvahendeid, et selliseid süütegusid, sealhulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil toime pandud süütegusid tulemuslikult uurida ja nende eest süüdistusi esitada, kooskõlas kohaldatavate liidu ja siseriiklike õigusnormidega. Vajaduse korral kuuluvad nende vahendite hulka spetsiaalsed uurimisvahendid, näiteks vahendid, mida kasutatakse organiseeritud kuritegevuse või muude raskete kuritegude tõkestamiseks, sealhulgas võimalus viia läbi varjatud uurimisi.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

5. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et uurimisüksused või -talitused saaksid püüda tuvastada artiklites 3–7 ⇒ 9 ⇐ osutatud süütegude ohvrid, analüüsides selleks eelkõige ~~lastepornot sisaldavat~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavat ☒ materjali, nagu fotod ja audiovisuaalsed salvestised, mis on edastatud või kättesaadavaks tehtud info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil.
-

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 17

Lapse seksuaalse kuritarvitamise või ärakasutamise kahtlusest teatamine

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et siseriiklikus õiguses sätestatud konfidentsiaalsusnõuetega, mida kohaldatakse teatavate kutsealade esindajate suhtes, kelle põhitegevus on lastega tegelemine, ei piirata kõnealuste kutsealade esindajate võimalust teatada lastekaitse eest vastutavatele asutustele olukorrast, mille puhul neil on põhjendatult alust arvata, et laps on mõne artiklites 3–7 ⇒ 9 ⇐ osutatud süüteo ohver.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et julgustada isikut, kes heas usus teab, et on toime pandud ükskõik milline artiklites 3–7 ⇒ 9 ⇐ osutatud süütegu, või kahtlustab seda, teatama sellest pädevatele asutustele ⇒, ilma et see mõjutaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2065³⁷ artikli 18 ning määruse (EL) .../...³⁸ [millega kehtestatakse eeskirjad laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks ja tõkestamiseks] artikli 12 kohaldamist. ⇐
-

↓ uus

3. Liikmesriigid tagavad, et vähemalt lastekaitse-, haridus-, lastehoiu- ja tervishoiusektoris töötavatel spetsialistidel, kes lastega tihedalt kokku puutuvad, on kohustus teatada pädevatele asutustele, kui neil on piisavalt alust arvata, et toime on pandud või tõenäoliselt pannakse toime käesoleva direktiivi alusel karistatav süütegu.

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (digiteenuste määrus) (ELT L 277, 27.10.2022, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>).

³⁸ Määrus (EL)

4. Liikmesriigid vabastavad lõikes 3 sätestatud teatamiskohustusest tervishoiusektoris töötavad spetsialistid, kes tegelevad programmidega, mis on mõeldud isikutele, kes on süüdi mõistetud käesoleva direktiivi alusel karistatava süüteo eest, või isikutele, kes usuvad, et nad võivad toime panna mõne käesoleva direktiivi alusel karistatava süüteo.
5. Liikmesriigid, keda toetab ELi keskus pärast selle asutamist, annavad välja suunised lõikes 3 osutatud isikutele selle kindlakstegemise kohta, kas käesoleva direktiivi alusel karistatav kuritegu on toime pandud või tõenäoliselt pannakse toime, ning pädevatele asutustele teatamise kohta. Suunistes märgitakse ka, kuidas võtta arvesse ohvrite erivajadusi.

↓ uus

Artikkel 18

Lapse seksuaalsest kuritarvitamisest või ärakasutamisest teatamine

1. Lisaks direktiivi 2012/29/EL artiklist 5 ja direktiivi (EL) .../... [ettepanek võtta vastu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2012/29, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded] artiklist 5a tulenevatele õigustele, mis on kuriteoohvritel kaebuse esitamisel, tagavad liikmesriigid, et ohvrid saavad käesoleva direktiivi artiklites 3–9 osutatud kuritegudest pädevatele asutustele teatada lihtsal ja kättesaadaval viisil. Muu hulgas tagavad nad võimaluse kõnealustest kuritegudest teatada ja võimaluse korral tõendeid esitada hõlpsasti juurdepääsetava ja kasutajasõbraliku info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil.
2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud teatamiskord on turvaline, konfidentsiaalne ning kavandatud lapsesõbralikul viisil ja lapsesõbralikus keeles vastavalt laste vanusele ja küpsusele. Liikmesriigid tagavad, et kuriteost teatamine ei sõltu vanemate nõusolekust.
3. Liikmesriigid tagavad, et puutudes kokku ohvriga, kes teatab laste seksuaalse kuritarvitamise või seksuaalse ärakasutamise juhtumist, on pädevatel asutustel keelatud edastada ohvri elanikustaatus kohta käivaid isikuandmeid pädevatele sisserändeasutustele vähemalt seni, kuni on lõpule viidud ohvri kaitsevajaduste esimene individuaalne hindamine vastavalt direktiivi 2012/29 artiklile 22.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 19

Jurisdiktsioon ja kriminaalmenetluste kooskõlastamine

1. Liikmesriik võtab vajalikud meetmed, et kehtestada oma jurisdiktsioon artiklites 3–7 ⇒ 9 ⇐ osutatud süütegude puhul, kui

- a) süütegu on tervikuna või osaliselt toime pandud tema territooriumil või
 - b) teo toimepanija on tema kodanik.
2. Liikmesriik teavitab komisjoni, kui ta otsustab jurisdiktsiooni laiendada artiklites 3–7 ~~⇒~~ 9 ~~⇐~~ osutatud süütegudele, mis on toime pandud väljaspool tema territooriumi, muu hulgas kui
 - a) süütegu on toime pandud tema kodaniku vastu või isiku vastu, kelle peamine elukoht asub tema territooriumil;
 - b) süütegu on toime pandud tema territooriumil asutatud juriidilise isiku kasuks või
 - c) süüteo toimepanija peamine elukoht asub tema territooriumil.
3. Liikmesriik tagab, et tema jurisdiktsioon hõlmab olukordi, kus artiklites 5~~ja~~ ~~⇐~~ , ~~⇐~~ 6 ~~⇒~~ ja 8 ~~⇐~~ ning, kui see on asjakohane, artiklites 3~~⇒~~ , 4, ~~⇐~~ ~~ja~~ 7 ~~⇒~~ ja 9 ~~⇐~~ osutatud süüteod on toime pandud info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil, millele pääseti juurde tema territooriumilt, olenemata sellest, kas selline tehnoloogia asub tema territooriumil.
4. Artikli 3 lõigetes 4, 5~~⇐~~ , ~~⇐~~ 6, ~~⇒~~ 7 ja 8, ~~⇐~~ artikli 4 lõigetes 2, 3, 5, 6 ja 7 ~~ning~~ ~~⇐~~ , ~~⇐~~ artikli 5 lõikes 6~~⇒~~ , artiklis 7 ja artiklis 8 ~~⇐~~ osutatud, väljaspool asjaomase liikmesriigi territooriumi toime pandud süütegude korral kriminaalmenetluse läbiviimisel võtab iga liikmesriik käesoleva artikli lõike 1 punktis b~~⇐~~ ~~⇐~~ nimetatud juhul vajalikud meetmed tagamaks, et tema jurisdiktsiooni teostamine ei sõltu sellest, kas sellist tegu käsitatakse teo toimepanemise kohas kuriteona.
5. Artiklites 3–7 ~~⇒~~ 9 ~~⇐~~ osutatud, väljaspool asjaomase liikmesriigi territooriumi toime pandud süütegude korral kriminaalmenetluse läbiviimisel võtab iga liikmesriik käesoleva artikli lõike 1 punktis b nimetatud juhul vajalikud meetmed tagamaks, et tema jurisdiktsiooni teostamine ei sõltu tingimusest, et kriminaalmenetlust saab alustada alles pärast ohvri poolt teate esitamist süüteo toimepanemise kohas või pärast süüteost teatamist riigi poolt, kelle territooriumil süütegu toime pandi.

↓ uus

6. Kui artiklites 3–9 osutatud kuritegu kuulub rohkem kui ühe liikmesriigi jurisdiktsiooni, teevad need liikmesriigid koostööd, et määrata kindlaks, milline liikmesriik viib läbi kriminaalmenetluse. Asjakohasel juhul saadetakse juhtum kooskõlas raamotsuse 2009/948/JSK artikliga 12 lahendamiseks Eurojustile.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 20

Üldsätted lapsohvritele pakutavate abi-, toetus- ja kaitsemeetmete kohta

1. Artiklites 3–7 ~~⇒~~ 9 ~~⇐~~ osutatud süütegude lapsohvritele pakutakse abi, toetust ja kaitset kooskõlas artiklitega 19 ja 20 ~~⇐~~ 21 ja 22 ~~⇐~~, võttes arvesse lapse huvisid.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et laps saab abi ja toetust kohe, kui pädevatel asutustel on põhjendatult alust arvata, et lapse suhtes võib olla toime pandud mõni artiklites 3–7 ⇒ 9 osutatud süütegu.
3. Liikmesriigid tagavad, et kui ei ole teada selle isiku vanus, kelle suhtes on toime pandud mõni artiklites 3–7 ⇒ 9 osutatud süütegu, ja on põhjust arvata, et see isik on laps, käsitatakse kõnealust isikut lapsena ja ta saab viivitamatult abi, toetust ja kaitset kooskõlas artiklitega 19 ja 20 ⊠ 21 ja 22 ⊠.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 21

Ohvri abistamine ja toetamine

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et ohvrile pakutakse abi ja ⇒ spetsialiseeritud ja asjakohast ⇐ toetust enne kriminaalmenetlust, selle ajal ning asjakohase aja jooksul pärast seda, et tal oleks võimalik kasutada ~~raamotsuses 2001/220/ISK~~ ⊠ direktiivis 2012/29/EL, ⊠ ⇒ direktiivis (EL) .../... [ettepanek võtta vastu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded] ⇐ ja käesolevas direktiivis sätestatud õigusi. ⇒ Liikmesriigid tagavad eelkõige, et artiklites 3–9 osutatud süütegude ohvritele on kättesaadavad lastele mõeldud sihipärased ja integreeritud abiteenused kooskõlas direktiivi (EL) .../... [ettepanek võtta vastu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded] artikliga 9a. ⇐ Liikmesriigid võtavad eelkõige vajalikud meetmed tagamaks nende laste kaitse, kes teatavad perekonnasisestest kuritarvitamise juhtudest.

↓ uus

2. Ohvritele antakse koordineeritud, eakohast arstiabi, emotsionaalset, psühhosotsiaalset, psühholoogilist ja haridusalast abi ning muud asjakohast abi, mis on kohandatud eelkõige seksuaalse kuritarvitamise olukordadele.
3. Kui on vaja pakkuda ajutist majutust, majutatakse lapsed esmajärjekorras koos teiste pereliikmetega, vajaduse korral ajutisse või alalise majutuskohaga, kus on olemas abiteenused.
4. Käesoleva direktiivi alusel karistatava süüteohvritel on juurdepääs direktiivi [.../.../EL, naistevastase vägivalla tõkestamise direktiivi ettepanek]³⁹ artikli 28 alusel loodud suunamiskeskustele.

³⁹ COM(2022) 105, 8.3.2022.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

5. ~~2=~~Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et lapsohvrile pakutavat abi ja toetust ei muudeta sõltuvaks sellest, kas ta soovib teha koostööd kriminaaluurimises, süüdistuse esitamisel või kohtumenetluses.
6. ~~3=~~Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et erimeetmed lapsohvri abistamiseks ja toetamiseks, kui ta teostab käesolevas direktiivis sätestatud õigusi, võetakse pärast iga lapsohvri konkreetse olukorra hindamist, ⇒ mis viiakse läbi direktiivi (EL) .../... [ettepanek võtta vastu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded] artikli 22 alusel, ⇐ võttes nõuetekohaselt arvesse lapse seisukohti, vajadusi ja huve.
7. ~~4=~~Artiklites 3–7 ⇒ 9 ⇐ osutatud süütegude lapsohvreid käsitatakse ~~raamotsuse 2001/220/JSK artikli 2 lõike 2, artikli 8 lõike 4 ja artikli 14 lõike 4~~ ⇒ direktiivi 2012/29/EL ja direktiivi (EL) .../... [ettepanek võtta vastu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded] artikli 22 lõike 2 ⇐ kohaselt eriti kaitsetute ohvritena.
8. ~~5=~~Liikmesriigid võtavad vajaduse ja võimaluse korral meetmed, et pakkuda abi ja toetust nende lapsohvrite perekondadele, kelle suhtes kehtivad käesolevas direktiivis sätestatud õigused, kui perekond asub liikmesriigi territooriumil. Eelkõige kohaldavad liikmesriigid vajaduse ja võimaluse korral lapsohvri perekonna suhtes ~~raamotsuse 2001/220/JSK~~ ⇨ direktiivi 2012/29/EL ⇨ ⇒ ja direktiivi (EL) .../... [ettepanek võtta vastu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded] ⇐ artiklit 4.

↓ uus

9. Kui ELi keskus on loodud, toetab ta omal algatusel liikmesriikide jõupingutusi ohvrite abistamisel, tehes järgmist:
 - a) kutsub teisi liidu institutsioone, organeid ja asutusi ning liikmesriikide asjaomaseid asutusi, organeid või ameteid üles jagama ELi keskusega teavet laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ohvrite abistamise kohta, kui see on asjakohane, kuid vähemalt ühe korra aastas;
 - b) kogub omal algatusel teavet laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ohvrite abistamise valdkonna meetmete ja programmide, sealhulgas kolmandates riikides rakendatud meetmete ja programmide kohta;
 - c) hõlbustab heade tavade vahetamist liikmesriikide vahel ning liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel, pidades avalikku andmebaasi kõigis liikmesriikides ja kolmandates riikides rakendatavate ohvriabimeetmete ja -programmide kohta, kusjuures andmebaasis ei säilitata isikuandmeid;
 - d) hõlbustab lõikes 10 osutatud suuniste ja protokollide koostamist.

10. Liikmesriigid, keda toetab ELi keskus pärast selle asutamist, annavad välja suunised tervishoiu-, haridus- ja sotsiaaltöötajatele laste seksuaalse kuritarvitamise või ärakasutamise ohvritele asjakohase toe pakkumiseks, sealhulgas ohvrite suunamiseks asjaomaste abiteenuste juurde ning rollide ja kohustuste täpsustamiseks. Suunistes märgitakse ka, kuidas võtta arvesse ohvrite erivajadusi.

↓ 2011/93/EL

⇒ uus

Artikkel 22

Lapsohvri kaitse kriminaaluurimises ja -menetluses

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et pädevad asutused määravad vastavalt ohvrite rollile asjaomases õigussüsteemis kriminaaluurimise ja -menetluse ajal lapsohvrile eriesindaja juhul, kui siseriikliku õiguse kohaselt vanemliku vastutuse kandjad ei saa last esindada enda ja lapsohvri huvide konflikti tõttu või kui laps on saatjata või perekonnast lahutatud.
2. Liikmesriigid tagavad, et lapsohvritele pakutakse vastavalt ohvrite rollile asjaomases õigussüsteemis viivitamata juurdepääsu õigusnõustamisele ja esindamisele, sealhulgas hüvitise taotlemise eesmärgil. Kui ohvril ei ole piisavalt rahalisi vahendeid, pakutakse õigusnõustamist ja esindamist tasuta.
3. Piiramata kaitseõigust, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3–7 ⇒ 9 ⇐ osutatud süütegude kriminaaluurimises
 - a) toimuvad vestlused lapsohvriga põhjendamatu viivitusega pärast asjaoludest teatamist pädevatele asutustele;
 - b) toimuvad vestlused lapsohvriga selleks loodud või kohandatud ruumides;
 - c) juhivad vestlust lapsohvriga või viibib selle juures selleks koolitatud spetsialist;
 - d) juhivad võimaluse ja vajaduse korral kõiki lapsohvriga peetavaid vestlusi samad isikud;
 - e) peetakse võimalikult vähe vestlusi ja neid korraldatakse ainult äärmise vajaduse korral asjaomase kriminaaluurimise ja -menetluse eesmärgil;
 - f) võib lapsohvriga kaasas olla tema esindaja või vajaduse korral tema valitud täiskasvanu, kui kõnealuse isiku suhtes ei ole tehtud vastupidist põhjendatud otsust;
 - ⇒ g) tehakse kriminaalmenetluse toimetamisel lapsohvri arstlikke läbivaatusi võimalikult vähe ja neid viivad läbi selleks koolitatud spetsialistid. ⇐
4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3–7 ⇒ 9 ⇐ osutatud süütegude kriminaaluurimise raames võib audiovisuaalselt salvestada kõiki lapsohvriga või vajaduse korral lapstunnistajaga peetavaid vestlusi ning et selliseid audiovisuaalselt salvestatud vestlusi võib vastavalt siseriiklikus õiguses sätestatud eeskirjadele kasutada kriminaalasja kohtulikul menetlemisel tõendina.
5. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3–7 ⇒ 9 ⇐ osutatud süütegudes kriminaalasja kohtulikul menetlemisel võib teha järgmise otsuse:

- a) kohtuistung on kinnine;
 - b) lapsohvri võib ära kuulata kohtusse toomata, kasutades selleks eelkõige asjakohast kommunikatsioonitehnoloogiat.
6. Kui see on lapsohvri huvides ja võttes arvesse muid olulisi huvisid, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed lapsohvri eraelu puutumatuse, isiku ja imago kaitsmiseks ning selleks, et vältida mis tahes sellise teabe levitamist avalikkusele, mille kaudu on võimalik neid isikuid kindlaks teha.

↕ uus

7. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et kui lapse osalemine artiklites 3–9 osutatud süütegudega seotud kriminaalmenetluses on vajalik, siis võtab kohus asjaomases kohtumenetluses arvesse lapse vanust ja küpsust.

↕ uus

Artikkel 23

Ohvri õigus hüvitisele

1. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi artiklites 3–9 osutatud süütegude ohvritel on õigus kantud kahju hüvitamisele. Liikmesriigid tagavad, et hüvitist saab nõuda artiklites 3–9 osutatud süütegude toimepanijatelt, juriidilistelt isikutelt, kes vastutavad selliste süütegude eest artiklite 13 ja 14 alusel, ning, kui see on asjakohane, kuriteoohvrite jaoks loodud riiklike hüvitusskeemide kaudu.
2. Lisaks direktiivi (EL) .../... [ettepanek võtta vastu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded] artiklist 16a tulenevatele õigustele lubatakse kuriteoohvritel pärast täisealiseks saamist taotleda kriminaal- ja tsiviilmenetluse raames hüvitist kahju eest, mis on neile tekitatud käesoleva direktiivi alusel karistatava süüteoga, piisava tähtaja jooksul, mis vastab süüteo raskusastmele.
3. Esimeses lõigus nimetatud tähtajad on:
 - a) vähemalt 20 aastat alates ohvri täisealiseks saamise kuupäevast selliste süütegude eest, mille eest määratava karistuse maksimummäär on käesoleva direktiivi kohaselt vähemalt kolmeaastane vangistus;
 - b) vähemalt 25 aastat alates ohvri täisealiseks saamise kuupäevast selliste süütegude eest, mille eest määratava karistuse maksimummäär on käesoleva direktiivi kohaselt vähemalt viieaastane vangistus;
 - c) vähemalt 30 aastat alates ohvri täisealiseks saamise kuupäevast selliste süütegude eest, mille eest määratava karistuse maksimummäär on käesoleva direktiivi kohaselt vähemalt kaheksa-aastane vangistus.
4. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi alusel karistatavate süütegude ohvritele piisava hüvitise tagamiseks võetakse arvesse kõiki asjakohaseid asjaolusid, sealhulgas järgmist:

- a) süüteo tekitatud füüsiline või vaimne valu ja kannatused, sealhulgas valu ja kannatused, mis on seotud ohvrit puudutava laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali ringlemisega internetis;
- b) ravikulud, mis on seotud sellisest valust ja kannatustest taastumisega, sealhulgas vaimse ja füüsilise tervise ja raviga seotud kulud ning reisikulud, mis võisid tekkida seoses sellise ravi kättesaadavusega, ning
- c) süüteo tõttu saamata jäänud tulu.

↕ uus

Artikkel 24

Riiklikud asutused või samaväärsed üksused

Liikmesriigid asutavad riiklikud asutused või samaväärsed üksused, mis peaksid täitma järgmisi ülesandeid:

- (1) hõlbustada ja vajaduse korral koordineerida riigi tasandil tehtavaid jõupingutusi ennetustegevuses ja ohvrite abistamisel;
- (2) hinnata laste seksuaalse kuritarvitamise suundumusi internetis ja väljaspool interneti;
- (3) hinnata ennetusprogrammide ja -meetmete ning ohvrite abistamiseks ja toetamiseks mõeldud programmide ja meetmete tulemusi, sealhulgas koguda statistilisi andmeid tihedas koostöös selles valdkonnas tegutsevate asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonidega;
- (4) koostada aruandeid nimetatud suundumuste, tulemuste ja statistiliste andmete kohta.

Eelkõige vastutavad riiklikud asutused artiklis 31 osutatud andmekogumis-, uurimis- ja aruandekohustuste täitmise eest.

↕ uus

Artikkel 25

Asutuste- ja sidusrühmadevaheline koordineerimine ja koostöö

Liikmesriigid kehtestavad asjakohased mehhanismid, et tagada riigi tasandil asjaomaste asutuste, ametite ja organite, sealhulgas kohalike ja piirkondlike asutuste, õiguskaitseasutuste, kohtute, prokuröride, tugiteenuste osutajate ning infoühiskonna teenuste osutajate, valitsusväliste organisatsioonide, sotsiaalteenistuste, sealhulgas lastekaitse- ja hoolekandetasutuste, haridus- ja tervishoiuteenuste osutajate, sotsiaalpartnerite (ilma et see piiraks nende sõltumatust) ning muude asjaomaste organisatsioonide ja üksuste tulemuslik koordineerimine ja koostöö, et töötada välja meetmed laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise tõkestamiseks internetis ja väljaspool interneti ning neid meetmeid rakendada. Need mehhanismid tagavad ka tulemusliku koordineerimise ja koostöö ELi keskuse ja komisjoniga.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 26

Kuritarvitamise võimaluste ja lastega seotud seksitürismi ☒ ning reisidel ja turismis laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ☒ reklaamimise vastased meetmed

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et hoida ära või keelata

- a) artiklites 3–~~6~~ ⇒ 8 ⇐ osutatud süütegude toimepanemise võimalust reklaamivate materjalide levitamine ja
- b) kaubanduslikul või mittekaubanduslikul eesmärgil teistele isikutele reisi korraldamine, et toime panna mõni artiklites 3☒, 4 ja ☒ 5 osutatud süütegu.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 27

Ennetavad sekkumisprogrammid või -meetmed

☒ 1. ☒ Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et isikul, kes usub, et ta võib toime panna mõne artiklites 3–~~7~~ ⇒ 9 ⇐ osutatud süüteo, on ~~vajaduse korral~~ võimalus osaleda ⇒ spetsiaalsetes ⇐ tõhusates sekkumisprogrammides või -meetmetes, mis on loodud selliste süütegude toimepanemise riski hindamiseks ja vältimiseks.

↓ uus

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud programmid või meetmed on kättesaadavad ilma põhjendamatute piiranguteta kooskõlas riiklike tervishoiustandarditega.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 28

Ennetusmeetmed

1. ⇒ Selleks et pärssida ja vähendada laste seksuaalse ärakasutamise kõikide vormide aluseks olevat nõudlust, võtavad ⇐ liikmesriigid asjakohased meetmed, näiteks haridus- ja koolitusmeetmed, ⇒ teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniad, mille raames selgitatakse laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise elukestvaid tagajärgi ja selle ebaseaduslikkust, ning sellistele isikutele, kes usuvad, et nad võivad toime panna mõne laste seksuaalse kuritarvitamisega seotud süüteo,

tagatud võimalus osaleda spetsiaalsetes tõhusates sekkumisprogrammides või -meetmetes ⇨ et takistada ja vähendada laste ärakasutamise kõikide vormide aluseks olevat nõudlust.

2. Liikmesriigid võtavad teadlikkuse suurendamise ja laste seksuaalse kuritarvitamise või ⇨ seksuaalse ⇨ ärakasutamise ohvriks langemise ohu vähendamise eesmärgil asjakohased meetmed, sealhulgas interneti vahendusel, nagu näiteks teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniad ning teadus-⇨, haridus- ja koolitusprogrammid või -materjal ⇨ ja haridusprogramme, mida vajaduse korral korraldatakse ⇨ või koostatakse ⇨ koostöös asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonidega ja teiste sidusrühmadega.
3. Liikmesriigid edendavad korrapäraste koolituste korraldamist ⇨, muu hulgas ka lapsesõbraliku õigusemõistmise vallas, spetsialistidele, kohtunikele ja ⇨ ametnikele, sealhulgas ⇨ näiteks lastekaitsetöötajatele, juristidele, õpetajatele ja haridustöötajatele, kohtunikele, kes tegelevad perekonnaasjadega, ning ⇨ tegevteenistuses politseinikele, kes võivad kokku puutuda seksuaalse kuritarvitamise või ärakasutamise lapsohvritega, et nad suudaksid tuvastada seksuaalse kuritarvitamise või ärakasutamise lapsohvreid ja potentsiaalseid lapsohvreid ning nendega tegeleda.

⇩ uus

4. Liikmesriigid võtavad asjakohased meetmed, et parandada laste seksuaalse kuritarvitamise ennetamist kogukonnas, sealhulgas koolides, haiglates, sotsiaalhoolekandenasutustes, spordiklubides ja usukogukondades.

Nende meetmete hulka kuuluvad:

- a) sellistes kohtades töötavatele inimestele mõeldud koolitus ja teadlikkuse suurendamise meetmed;
- b) spetsiaalsed suunised, sisekorraeskirjad ja standardid, millega määratakse kindlaks head tavad, näiteks järelevalve- ja aruandlusmehhanismide loomine sellises keskkonnas lastega tihedalt kokkupuutuvate töötajate jaoks;
- c) selliste turvaliste kohtade sisseadmine, mida haldavad asjakohaselt koolitatud eraldi töötajad ning kus lapsed, vanemad, hooldajad ja kogukonna liikmed saavad teatada sobimatust käitumisest.

Ennetusmeetmetes pööratakse erilist tähelepanu vajadusele kaitsta eriti haavatavaid lapsi, sealhulgas vaimse või füüsilise puudega lapsi.

5. Kui ELi keskus on loodud, toetab ta omal algatusel liikmesriikide jõupingutusi ennetustegevuse vallas, tehes järgmist:
 - a) kutsub teisi liidu institutsioone, organeid ja asutusi ning liikmesriikide asjaomaseid asutusi, organeid või ameteid üles jagama teavet ennetusmeetmete ja -programmide kohta laste seksuaalse kuritarvitamise ja

seksuaalse ärakasutamise valdkonnas, kui see on asjakohane, kuid vähemalt ühe korra aastas;

- b) kogub teavet laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise valdkonna ennetusmeetmete ja programmide, sealhulgas kolmandates riikides rakendatud meetmete ja programmide kohta;
- c) hõlbustab heade tavade vahetamist liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel, pidades avalikku andmebaasi kõigis liikmesriikides ja kolmandates riikides rakendatavate ennetusmeetmete ja -programmide kohta.

↓ 2011/93/EL

⇒ uus

Artikkel 29

Vabatahtlikkusel põhinevad sekkumisprogrammid või -meetmed kriminaalmenetluse käigus või pärast seda

1. Ilma et see piiraks pädevate õigusasutuste poolt siseriikliku õiguse alusel kehtestatud sekkumisprogrammide või -meetmete kohaldamist, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, et tagada võimalus osaleda ⇒ spetsiaalsetes ⇐ tõhusates sekkumisprogrammides või -meetmetes, mille eesmärk on vältida või minimeerida laste vastu suunatud seksuaalsüütegude kordumise riski. Sellistes programmides või meetmetes on vastavalt siseriiklikule õigusele võimalik osaleda nii vanglas kui ka väljaspool vanglat ⇒ ja need on kättesaadavad ⇐ kogu kriminaalmenetluse jooksul.
2. Lõikes 1 osutatud sekkumisprogrammid või -meetmed vastavad seksuaalsüütegusid toime panevate laste arenguga seotud erivajadustele.
3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et järgmistel isikutel oleks võimalik osaleda lõikes 1 osutatud sekkumisprogrammides või -meetmetes:
 - a) isikud, kelle suhtes on alatatud artiklites 3–7 ⇒ 9 ⇐ osutatud süüteos kriminaalmenetlus, tingimustel, mis ei kahjusta ega ole vastuolus kaitseõiguse ega õiglase ja erapooletu kohtumõistmise nõudega, järgides eelkõige süütuse presumptsiooni põhimõtet, ning
 - b) mis tahes artiklites 3–7 ⇒ 9 ⇐ osutatud süüteos süüdi mõistetud isikud.
4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et lõikes 3 osutatud isikute puhul hinnatakse nende ohtlikkust ja artiklites 3–7 ⇒ 9 ⇐ osutatud süütegude kordumise võimalikku riski, eesmärgiga teha kindlaks asjakohased sekkumisprogrammid või -meetmed.
5. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et lõikes 3 osutatud isikud, kellele on tehtud ettepanek osaleda lõike 4 kohastes sekkumisprogrammides või -meetmetes:
 - a) on täiesti teadlikud nimetatud ettepaneku põhjustest;
 - b) annavad nõusoleku osaleda programmides või -meetmetes, olles asjaoludest täiesti teadlikud;

- c) võivad keelduda osalemast ning, kui tegemist on süüdi mõistetud isikutega, teavitatakse neid sellise keeldumisega kaasnevatest võimalikest tagajärgedest.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

Artikkel 30

~~Laste pornograafia~~ ☒ Laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavat materjali ☒ sisaldavate või levitavate veebisaitide vastased meetmed

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada nende territooriumil asuvate ~~lastepornograafia~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavat materjali ☒ sisaldavate või levitavate veebisaitide viivitamatu kõrvaldamine, ning püüavad saavutada väljaspool nende territooriumit asuvate selliste veebisaitide kõrvaldamise.
2. Liikmesriigid võivad võtta meetmed, et tõkestada nende territooriumil asuvate internetikasutajate juurdepääs veebisaitidele, mis sisaldavad või mille kaudu levitatakse ~~lastepornograafia~~ ☒ laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavat materjali ☒. Kõnealuseid meetmeid tuleb võtta läbipaistvate menetluste abil ja nad peavad pakkuma piisavaid kaitsemeetmeid, eelkõige tagamaks, et piirang on vajalik ja proportsionaalne, ja et kasutajaid teavitatakse sellise piirangu põhjusest. Kõnealused kaitsemeetmed hõlmavad samuti õiguskaitsevahendite kasutamise võimalust.

↓ uus

Artikkel 31

Andmete kogumine

1. Liikmesriigid kehtestavad süsteemi, mis võimaldab koguda, arendada, teha ja levitada avalikku statistikat artiklites 3–9 nimetatud süütegude kohta.
2. Statistika sisaldab järgmisi andmeid liigitatuna soo, ohvri ja süüteo toimepanija vanuse, ohvri ja süüteo toimepanija vahelise suhte ning süüteo liigi järgi:
 - a) viimase 12 kuu, viimase viie aasta ja elu jooksul artiklites 3–9 osutatud süütegusid kogenud ohvrite arv;
 - b) artiklites 3–9 osutatud süütegude eest kohtu alla antud ja süüdi mõistetud inimeste arv aastas riiklike administratiivallikate järgi;
 - c) artiklite 27, 28 ja 29 kohaste ennetusalgatuste tulemused, st ennetusprogrammides osalenud õigusrikkujate ja potentsiaalsete õigusrikkujate arv ning nende õigusrikkujate ja potentsiaalsete õigusrikkujate osakaal, kes on süüdi mõistetud mõne artiklites 3–9 nimetatud süüteo eest pärast ennetusprogrammis osalemist.
3. Liikmesriigid viivad iga kolme aasta järel läbi elanikkonnauuringu, kasutades komisjoni (Eurostati) ühtlustatud metoodikat, et koguda lõike 2 punktis a osutatud andmeid, ning hindavad selle põhjal kõigi käesoleva direktiivi artiklites 3–9 osutatud süütegude levimust ja suundumusi. Esimest korda edastavad liikmesriigid need andmed komisjonile (Eurostatile) hiljemalt [3 aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumist].

4. Liikmesriigid koguvad lõikes 2 osutatud haldusandmeid ühiste jaotuste alusel, mis on välja töötatud koostöös ELi keskusega. Nad edastavad need andmed igal aastal ELi keskusele. Edastatud andmed ei sisalda isikuandmeid.
5. ELi keskus toetab liikmesriike lõikes 2 osutatud andmete kogumisel, sealhulgas edendades ühiste vabatahtlike standardite väljatöötamist arvestusühikute, arvestusreeglite, ühiste jaotuste, aruandevormide ja süütegude liigitamise kohta.
6. Liikmesriigid edastavad statistika ELi keskusele ja komisjonile ning teevad kogutud statistika igal aastal üldsusele kättesaadavaks. ELi keskus koondab statistika ja teeb selle üldsusele kättesaadavaks. See statistika ei sisalda isikuandmeid.
7. Liikmesriigid toetavad teadusuuringuid käesoleva direktiivi artiklites 3–9 osutatud süütegude algpõhjuste, tagajärgede, esinemissageduse, tulemuslike ennetusmeetmete, ohvrite tulemusliku abistamise ja süüdimõistmismäära kohta.

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

Artikkel 32

Aruandlus

- ~~1. Komisjon esitab hiljemalt 18. detsembril 2015 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse, millises ulatuses on liikmesriigid võtnud käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikke meetmeid, ning millele vajaduse korral lisatakse seadusandlik ettepanek.~~
- ~~2. Komisjon esitab hiljemalt 18. detsembril 2015 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse artiklis 25 osutatud meetmete rakendamist.~~

↓ uus

Komisjon esitab hiljemalt [viis aastat pärast kohaldamise alguskuupäeva] ning seejärel iga viie aasta tagant Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta [liikmesriikides] ning teeb vajaduse korral muudatusettepanekud.

↓ 2011/93/EL

Artikkel 26

~~Raamotsuse 2004/68/JSK asendamine~~

~~Raamotsus 2004/68/JSK asendatakse käesoleva direktiivi vastuvõtmises osalevate liikmesriikide suhtes, ilma et see piiraks kõnealuste liikmesriikide kohustusi, mis on seotud raamotsuse ülevõtmise tähtaegadega.~~

~~Käesoleva direktiivi vastuvõtmises osalevate liikmesriikide suhtes tõlgendatakse viiteid raamotsusele 2004/68/JSK viidetena käesolevale direktiivile.~~

↓ 2011/93/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 33

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad ~~käesoleva direktiivi~~ ⇒ käesoleva direktiivi artikli 2 lõike 3 punkti d, lõigete 4, 5, 6, 8 ja 9, artikli 3 lõike 1 ja lõigete 4–9, artikli 4 lõigete 4–7, artikli 5 lõigete 2–10, artiklite 6–10, artikli 11 sissejuhatava osa ning punktide b, h, i ja j, artikli 12, artikli 13, artikli 14 lõike 1 sissejuhatava osa ja punkti b ning lõigete 2 ja 3, artiklite 15–20, artikli 21 lõigete 1–4 ja 6–10, artikli 22 lõike 3 sissejuhatava osa ja punkti g ning lõigete 4, 5 ja 7, artiklite 23–28, artikli 29 lõigete 1, 3 ja 4 ning artiklite 30–32 ⇐ järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt ⇒ [kaks aastat pärast jõustumiskuupäeva] ⇐ ~~18. detsembril 2013.~~ ⇒ Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile. ⇐
- ~~2. Liikmesriigid edastavad komisjonile sätete teksti, millega võetakse siseriiklikesse õigusaktidesse üle käesolevast direktiivist tulenevad kohustused.~~
2. ~~3.~~ Kui liikmesriigid need sätted vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. ⇒ Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. ⇐ Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

↓ uus

3. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste normide teksti, sealhulgas vastavustabeli siseriiklike meetmete ja käesolevas direktiivis sätestatud kohustuste vahel.

↓ uus

Artikkel 34

Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2011/93/EL tunnistatakse kehtetuks alates [päev, mis järgneb artikli 32 esimeses lõigus sätestatud teisele kuupäevale], ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtajaga, mis on sätestatud I lisas.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ning neid loetakse vastavalt II lisas esitatud vastavustabelile.

↓ 2011/93/EL

⇒ uus

Artikkel 35

Jõustumine ⇒ ja kohaldamine ⇐

Käesolev direktiiv jõustub ⇒ kahekümndal päeval pärast selle avaldamist ⇐ *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

↓ uus

Artikli 33 lõikes 1 osutatud kohustusi kohaldatakse alates [... päev pärast artikli 33 lõikes 1 osutatud ülevõtmise tähtpäeva], välja arvatud artikli 21 lõige 9, artikli 28 lõige 5 ning artikli 31 lõiked 4, 5 ja 6, mida kohaldatakse alates [kuupäev kooskõlas laste seksuaalse kuritarvitamise ennetamise määrusega].

↓ 2011/93/EL

Artikkel 36

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

Strasbourg,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja